

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151, Sürgőny cím: Közlöny, Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270 havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lejdel több. :: Egyes szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 210. szám * Főszerkesztő: **STAUBER JÓZSEF** * Szerda, 1930. szeptember 17

Új gépek — régi emberek

Romániában — sajnos — elég gyakoriak a vasuti szerencsétlenségek és a borzalmas katasztrófákról szóló tudósítások végén majdnem mindig ott szerepel a refrain: „A katasztrófa oka — hibás váltóállítás.” A váltóór tanulatlan, tompaagyú, fáradt parasztember, akire mégis száz meg száz utas élete és milliós értékek ép-sége volt bízva. Egy szórakozott mozdulat — és két vonat egymásbarohan, halálhörgés, seb-sültök sikolya keveredik a drága szerelvények recsegésével. Rosszulfizetett, agyondolgozta-tott, egyszerű munkásember áll a váltókészü-lék előtt és igazgatja emberek, értékek sorsát.

Mindezt abból az alkalomból írjuk, hogy végre a CFR. is jónak látta a külföldi vasutak mintájára a pályaudvarokat blokkrendszerrel ellátni. Ez a blokkberendezés abból áll, hogy az állomás váltóit és jelzőit elektromos áram se-gítségével egy központi irányítás alá helyezik, úgy, hogy az összes váltókat egy központból lehet igazgatni. Ha egy vonalra befut a vonat, a blokkberendezés segítségével az nyo nban automatikusan bezáródik, amivel a vasuti sze-rencsétlenségek számát lecsökkentik. Az aradi vonalon a blokkberendezés kiépítése most fo-lyik. A CFR. részéről a munkálatokat Horo-vitz, a CFR. aradi igazgatóságának pá-lyafenntartási osztályvezetője irányítja. Az ál-lamnak a blokkrendszer bevezetése hétszázmil-lió lejébe fog kerülni. Nagy összeg, de ha te-kintetbe vesszük, hogy egy esztendő alatt tör-ténő vasuti katasztrófák legalább is ennyi kárt okoznak értékek pusztulása s a kifizetett kárté-rítések következtében, úgy ezzel a hétszázmil-lióval sok százmilliót takaríthat meg a CFR., ha a blokkrendszer valóban beválik.

Ez a hatalmas beruházás mintha új szelle-met jelentene a CFR. vezetésében és ez a vál-tozás a tizenkettedik órában mintha remények-vel kecsegtetne bennünket az irányban, hogy az államvasut végre modern és a követelmények-nek megfelelő intézménnyé válik. Ugy látszik, a megújulásnak eddig legfőbb akadálya Stan Vidrighin, a fantasztikus fizetéssel leszerződte-tett vezérigazgató volt, akinek távozása most már befejezett ténynek tekinthető. Manoilescu közlekedésiügyi miniszter a CFR.-nél tartott vizsgálat során megállapította, hogy az általá-nos zavart és elégedetlenséget a Temesvárról Bucurestibe vitt vezérigazgató rezsimje okoz-ta. A vasutaknak szállított szén használhatatlannak bizonyult, az anyagátvételeknél pedig folytatódtak azok az üzletek és vissza-váltások, melyek a régi rendszert jellemezték. Stan Vidrighin nem váltotta be a hozzáfűzött reménye-ket és a CFR. adminisztrációjában uralkodó anarchia most már tarthatatlanná vált. Csak a napokban állapították meg, hogy például az aradi pályaudvar vakvágányain százszámra vesztegelnek jó állapotban levő teherkocsik, ugyanakkor, amikor „vaggonhiány” miatt a ter-melők nem képesek áruikat tovább szállítani. És ez a helyzet napról-napra rosszabbodik, az államvasutak adminisztrációja egyre jobban züllik az anarchia felé és ilyen körülmények kö-zött még ez a legújabb hétszázmilliósi invesztá-ció is hiábavalónak bizonyul, mert a gépek pon-tossága megbízható lesz ugyan, de az emberek, akik majd a gépeket kezelik, maradnak a ré-giek: tudatlanok, fáradtak és elégedetlenek.

Maniu Gyula körlevele a nemzeti-parasztpárt megyei tagozataihoz

Tájékoztatlanság és elkedvetlenedés

„A személyi ellentétek kiélezése megsemmisíti a párt akcióképességét” — „Az elégedetlenség egyik oka: a sajtó”

BUCURESTI, szeptember 16. Maniu Gyula miniszterelnök ma körlevelet küldött a nemzeti-parasztpárt megyei tagozataihoz. A körle-velben a miniszterelnök megállapítja, hogy a párt tagjai az utóbbi időben tájékoztatlanok a különböző kérdésekben és ezért elkedvetlene-dtek. A párt tagjainak tudniuk kell, hogy a párt sikere az ő bizalmukon alapszik és hogy ki-sőbb személyi ellentétek kiélezése megsemmi-síti a párt akcióképességét. Maniu Gyula kéri az egyes megyei tagozatok elnökeit, terjessze-

nek be hozzá reális jelentést azokról az okokról, amelyek az esetleges elégedetlenségeket előidéztek. Az elégedetlenség előidézésének egyik okául a sajtót nevezi meg az érdekes körlevél, amelyben előírja, hogy a párt veze-tőségi tagjai főképpen a képviselők, tartsák fenn az állandó összeköttetést a tömegekkel. A körlevél végén leszögezi, hogy a kormány abban a helyzetben van, miszerint tovább foly-tassa és be is fejezze megkezdett munkáját, miután a király teljes bizalmát bírja.

A közeli napok eseményeitől függ a német birodalom jövője

A kormány elhatározta, hogy helyőn marad — Kosbels nemzeti-szociálista képviselő feltűnőskeltő nyilatkozata — „Szét kell rombolni a Young-egyezményt” — Háborút és gyűlöletet prédikál Hitler helyettese — Azokkal az államokkal állnak össze, amelyek ellenségei Franciaországnak

— A vasárnapi német választások izgalmas utóhangjai —

BERLIN, szeptember 16. Németország még ma is a vasárnapi képviselőkavaszások hatása alatt áll. Nagy izgalommal vette tudomásul a német nép többsége, hogy a szélsőséges pártoknak ezuttal sikerült előretörniük és általános a bizalom, hogy megalakul a nagy polgári koalíció, amely megakadályozza azt, hogy a kommunisták, vagy a fajvédők törvénybe taszítsák a német nemzetet. A német belpolitikai helyzet a mai napig még nem aka-ult meg véglegesen. Nem tudni még ebben a pillanatban, mely pártokra akar támaszkodni a Brüning-kormány, amely egyelőre a to-vábbmaradás mellett dönt. Sorsdöntő órák azok, amelyek most következnek a német bel-politikában,

mert a közeli napok eseményeitől függ a német birodalom jövője.

A birodalmi kormány tagjai ma minisz-tertanácsot tartottak, amelyen az a felfogás alakult ki, hogy a kormány egyelőre helyőn marad és tovább folytatja munkáját. Elhatá-rozták, hogy gondoskodni fognak arról, mi-szerint a parlament javaslatokat kapjon letár-gyalás végett. Sorban fejezik be az egyes gazdasági, pénzügyi és szociális javaslatok le-tárgyalását, melyeket a parlament elé utalnak.

Beavatott körökben egyébként mint befe-jezett tény említik, hogy a Brüning-kor-mány elhatározta maradását és hamarosan megindulnak a tanácskozások az egyes pár-tokkal, hogy megállapítsák, milyen párt-kon-stellációk mellett lehet a legkisebb surlódások-kal keresztül vinni a kormány újépítési pro-grammját.

Esti órákban érkezett jelentések szerint a braunschweigi szociálista kormány elhatároz-ta lemondását. A berlini nemzeti szociálisták pedig Berlin város tanácsának legközelebbi ülésén javaslatot terjesztenek elő, amelyben követelni fogják a városi tanács lemondását.

BERLIN, szeptember 16. Hitler helyettese Kosbels nemzeti szociálista képviselő ma fel-tűnőskeltő nyilatkozatot tett a Popolo d'Ita-lia berlini tudósítójának a párt külpolitikai programjáról.

— Célunk — mondotta a képviselő — a Young-egyezmény szétrombolása, a versaillesi

békeszerződés megsemmisítése, valamint a háborús felelősség gondolatának kiirtása.

Kosbels kijelentette, hogy pártja a véd-és dacsövetség politikájának híve.

Azokkal állnak össze, akik ellenségei Franciaországnak.

Olaszországgal évszázados politikai barátság kapcsolja össze Németországot és az Olaszor-szág iránti közeledés egyik fő oka, hogy neki Franciaország épp olyan ellensége, mint Né-metországnak. Franciaország veszélyezteti a német népszabadságot s megakarja fojtani Németországot. Az olasz lapok szimpátiával foglalkoznak a német fajvédő képviselő nyi-latkozatával.

PRÁGA, szeptember 16. A cseh sajtó ve-zető helyen foglalkozik Kosbels nyilatkozatá-val. A Cesko Slovo szerint Csehországnak nem maradhat közömbös ez az állásfoglalás, annál is inkább, miután Németország közvet-len szomszédja.

BERLIN, szeptember 16. A kisebb konzervatív pártok között beható tárgyalások foly-nak a fuzióra vonatkozólag. Braun porosz mi-niszterelnök a szélsőséges pártok előretörésé-ről beszélve, kijelentette, hogy azok a gyo-morszavazatoknak köszönhetik sikereiket.

RÓMA, szeptember 16. A La Voro Fascis-ta című esti lap mai számában feltűnő hangú vezércikkben foglalkozik a németországi ese-ményekkel. A vezércikk címe „Német or-szág felébredése”. A lap kifejti, hogy Németország végez az elnyomás politikájával. „Ütött a leszámolás órája — írja a lap — mert lehetetlen ezt az erős akaratú, élettelt teit né-pet arra itélni, hogy

utolsó csepp véréit is elveszítse azokért a tévedésekért, amelyeket egy uralmon volt osztály követett el.

Ha Franciaország úgy látja, hogy a Rajnán túl felbukkanhat a revans kísértete, ezért még nem kell riadót fújni egész Európában. Európában csak akkor lesz béke és biztonság, ha igazságot szolgáltatnak azoknak a nemzetek-nek, amelyekkel igazságtalanságok történtek. A lap ezután idézi Mussolini 1928. június 5-én mondott beszédét, amelyben a békét csak úgy látja megvalósíthatónak, ha kiküszöbölik a bé-keszerződések súlyos hibáit.

Tarifakedvezményt kérnek a tüzfára a fatermelők

A magas tarifa miatt emelkednek a tüzfáraak — Jövő héten tárgyalják a fatermelők kérését

BUCURESTI, szeptember 16. Ma délelőtt a fatermelők egy küldöttsége jelent meg az államvasutak igazgatóságán és ott kérték, hogy a CFR megfelelő tarifakedvezményben részesítse a tüzfát. Hasonlóképpen küldöttség járt Crisan közlekedésügyi államtitkárnál is, akitől ugyancsak azt kérték, hogy az állam részesítse tarifakedvezményben a tüzfatermelőket.

Crisan államtitkár ígéretet tett arra vonatkozólag, hogy tanulmányozni fogja a kérdést, annál is inkább, mert ha a tüzfatermelés Biharban teljes mértékben megindul, úgy, egy sereg munkanélküli jut kenyérhez. A tüzfára ára a belföldi piacon az utóbbi időben

emelkedett. A fatermelők ezt az emelkedést a magas vasuti tarifával indokolják. Amennyiben a CFR megfelelő mértékben fogja alkalmazni a kedvezményes tarifát, minden remény meg van arra, hogy a tüzfára ára is olcsóbb lesz.

A kormány gazdasági bizottsága már az elmúlt pénteken foglalkozott a fatermelők hasonló kérésével, eddig azonban érdemleges döntés nem történt az ügyben és az legfőbb a jövő hét folyamán fog megtörténni a kormány gazdasági bizottsága részéről és csak ezután kerül sor arra, hogy az államvasutak igazgatósága megállapítsa a tüzfára kedvezményes tarifáját.

Grozavescuné részt követelt meggyilkolt férjének hagyatékából

A bécsi felső bíróság elutasította a követelést

BÉCS, szeptember 16. A bécsi felső bíróság másodfokon is elutasította Grozavescu Traianét, a híres tenorista özvegyét, aki mint emlékezetes, meggyilkolta férjét, de a bíróság felmentette. Gro-

zavescuné férje hagyatékából 12.000 schilling és 6000 márka kifizetését kérte és ennek alátámasztására azt állította, hogy a jelzett összegeket kölcsönadta férjének.

Temesvár a munkanélküliekért

A városi tanács mai ülésén a kizárt kommunista tanácsstagok elhagyták a gyűlést — Egy késedelem tíz millióba került a városnak — Hangosfilm Temesváron

TEMESVÁR, szeptember 16. A nagytanács mai ülésén Balta Coriolan dr. főpolgármester mondta el programbeszédét. Mindelelőtt köszönetet mondott a magyar és német tanácsstagok lojalitásáért, majd közölte, hogy a tegnapi ülésen kizárt tanácsstagok ügyében hozott határozat jogerős. A polgármester bejelentése után a falusi és városi dolgozók blokkjának 12 képviselője elhagyta a tanácsstermet.

A polgármester beszéde után a lemondott Calugariu Aurel helyett Probszt Jánost választották be, majd megalakították a különböző bizottságokat. Ezután a tárgysorozat legfontosabb pontjának, a hangos film bevezetése kérdésének vitájára került a sor. Dr. Nobel Sándor megállapítja, hogy Duliu Marcu építész a városnak 8—10 millió kárt okozott késése ál-

tal. Javasolja, hogy a város egy 4 millió Western-készletet vásároljon a hangos filmek előadására. Magyar, Szappanos, Probszt és Nicolaevici tanácsstagok felszólalása után Teodorescu szocialista szólalt fel, aki szintén megállapítja, hogy Duliu Marcu építész 6—7 millió kárt okozott a városnak.

A munkanélküliség kérdésében Pirovszki szocialista kéri, hogy a város minden rendelkezésre álló eszközzel segítsen a munkanélkülieken. Ne csak pénzületi segítyt, hanem munkaalkalmat is juttassanak a munkanélkülieknek. Az Elgiba ajánlata rendkívül fontos, mert itt 1500 munkás juthat kenyérhez. Rátér a buziási vágány áthelyezésére, majd vásárcsarnok, munkaházak és munkásfürdők felépítését követeli. Többek felszólalása után a főpolgármester kijelentette, hogy mindent elkövet a munkanélküliség enyhítésére, majd berekesztette az ülést.

Panflavin
fiatal, öregét védi,
torokfájás, fertőzés
nem éri.
Vasuton, vagy villamoson való
utazásnál különösen ki vagyunk
télve a meghűlés veszélyének.
Ilyen helyeken fertőző betegségek
is könnyen terjednek. Védekezzék
ez ellen.

**Panflavin
pasztilákkal,**
melyek a szájat és garatüreget
fertőtlenítik.

Minden gyógyszerüzletben
és drogériában kaphatók.

A személyazonossági igazolványok ügye az aradi permanens bizottság előtt

A városi permanens bizottság holnapután ülésén tárgyalják az új személyazonossági igazolványok kiadásának ügyét. A város lehetőleg még az ősz folyamán ki akarja osztani az új fényképes igazolványokat, amelyek — mint megírtuk — egyszerszintű választói igazolványul is szolgálnak. Még csak egy kérdés szorul tisztázásra: mi lesz azokkal, akik nem állampolgárok. Az új közigazgatási törvényben is előírják, hogy mindenkinek személyazonossági igazolvánnyal kell rendelkeznie. Választói igazolványt viszont kizárólag román állampolgárok kaphatnak, így tehát kilátás lehet arra, hogy kétféle személyazonossági igazolványt adnak ki, egyet állampolgároknak, egy másikat pedig a nem állampolgárok részére.

— Az igazságügyminiszter Brailában, Bucurestiből jelentik: Iunian igazságügyminiszter ma Brailába utazott, ahol az igazságügyi hatóságok munkáját személyesen ellenőrzi.

A telepátia drámái

Érdekes esetek a titokzatos tudatalatti érzés labirintusából.

Amióta Frankfurt városa Freud professzort, a világhírű pszichoanalitikust tüntette ki a Goethe-díjjal, amelyet eddig csak írók és költők kaptak meg, több figyelmet szentelnek a laikusok is a tudat alatti érzéseknek és ösztönöknek, amelyeknek kutatói a költészet és a tudomány között mozognak valahol ott, ahol az emberi értelem már a fantáziára támaszkodva tud csak szárnyalni. Így mind nagyobb érdeklődés kíséri a telepáthiának érdekes és sokszor megmagyarázhatatlan eseteit, amelyekből színes csokorralvalót gyűjtött most össze Frédéric Boutet, a kiváló francia publicista. A párisi Le Journal közli a távolbaérésnek ezeket a különös eseteit, amelyek közül a legérdekesebbek a következők:

Egy kis gyermek rossz álomból ébred egy éjszaka, szüleinek párisi lakásán és sirva kiáltja:

— Papa! Édes apa! Minden ég körülöttem! Tűz van!

Az apa mosolyogva megnyugtatta a síró gyermeket:

— Fiacskám nyugodj meg! Nézz szépen körül és magad is láthatod, hogy nem ég semmi!

A gyermek megnyugszik és újból elalszik.

Másnap az apa táviratot kap vidéki birtokáról, ahol a kisgyermek is gyakran időzött, hogy az éjszaka tűz pusztított a birtokán,

amely a lakóházakat teljesen elhamvasztotta.

Egy másik eset, amely még csodálatosabb: Egy fiatal leány, akinek bátyja egy földbirtok bérlelője, álmában meggyilkolva látja fivérért. Látja a gyilkost is, aki éppen elássa bátyja holttestét. A félelmetes vízió a következő éjszakán megismétlődik. Elmondja rossz álmát hozzátartozóinak, akik azonban kinevetik. A leány azonban nem nyugszik, táviratilag érdeklődik bátyja iránt és azt a megdöbbentő választ kapja, hogy fivére eltűnt. Elutazik a földbirtokra és megmutatja azt a helyet, ahol álmában elásni látta a holttestet. A hatóság emberei ásni kezdenek és valóban megtalálták a megjelölt helyen a hullát. A leány most már személyleírását adja a gyilkosnak, amint víziójában látta. Ennek alapján meg is találják a gyilkost, az áldozat szomszédját, aki megszökött, elfogatása után azonban beismerő vallomást tesz.

Ez a két eset az álombeli telepátia példája. A következő eset az éber állapotbeli telepátia jellemző:

A haditengerészet egyik tisztje a nyílt tengeren hajóján éppen számításokat és feljegyzéseket végez, amikor hirtelen megjelenik szemé előtt egy egyenruhás férfi, akiben egyik bajtársát ismeri fel. A fantom krétával egy hosszúsági és szélességi fokot ír fel a tiszt előtt fekvő táblára és eltűnik. A kapitány összehívja tisztjeit és elmondja nekik a különös látomást. A hajót a fantom által megjelölt helyre kormányozzák. Hosszas keresés után hajóroncsot fedeznek fel a tengeren, amelybe három, majdnem eszméletlen ember kapasz-

kadik. Megmentik őket és ezek elmondják, hogy a hajón, amelyet a látomásban megjelent tiszt vezetett, tűz tört ki ugyanabban az órában, amikor a kapitány előtt megjelent a fantom.

Boutet magyarázatot is fűz fenti esetekhez és megállapítja, hogy amíg az egzakt tudományok művelői egész egyszerűen tagadják a telepátia létezését, addig más tudósok komolyan tanulmányozzák az ilyen és ezekhez hasonló eseteket, amelyeknek legnagyobb része — mint az említett példák is — drámai jellegűek. A haldokló, vagy nagy veszedelemben levő ember szinte emberfeletti erővel gondol egy neki kedves személyre vagy valakire, akitől talán segítséget remél és gondolata távszuggesztió erejével hat. A bátyja meggyilkolását leleplező nővér esete a leggyakoribb telepátikus esetek közé tartozik, mert — mint a háboruban nagyon sokszor bebizonyult — a közeli rokonok a legjobb telepátikus médiumok. A másik esetben pedig az égő hajó kapitánya olyan intenzíven gondol barátjára, aki ugyancsak a tengeren van és a — feltételek szerint — olyan erős hatással van ez a távszuggesztió barátjára, hogy az kénytelen öntudatlanul is feljegyezni a táblán a katasztrófa vonatkozó adatokat.

Különösen Amerikában és Angliában a tudósok komolyan foglalkoznak a telepátia vizsgálatával, eddig azonban még semmiféle pozitívumot nem tudtak megállapítani. Valószínűleg azért, mert nem is lehet ilyen bizonyosságot szerezni a tudat alatt folyó titokzatos lelki működésről.

„Németország szilárd elhatározása száműzni a háboru gondolatát“

Curtius nagy beszéde a Népszövetség mai ülésén — „A leszerelést össze kell egyeztetni a nemzetek biztonságával,” mondotta az olasz delegátus — Békehangok a genfi közgyűlésen — Elismerés Briand Páneurópa-tervezetéről

A genfi közgyűlés mai napja

GENF, szeptember 16. A népszövetségi közgyűlés mai napján az első felszólaló Scialoja olasz fődelegátus volt, aki mindenekelőtt köszönetet mondott azért a részvétért, melyet a Népszövetség az olaszországi földrengések szomorú alkalmával az olasz kormányra kifejezésre juttatott. A Népszövetség tevékenységével foglalkozva, hangsúlyozta, hogy a népek tanácsának munkája lassan, de lépésről-lépésre gonddal halad előre. Azok, akik most sikert sürgetnek, nem vetnek számot azzal, hogy a Népszövetség a munkájának tulajdonképpen csak a kezdetén áll. A jogi szervek működésének kritikája után a leszerelés kérdéseire tért át és *ennek biztosítását tartja legfontosabbnak* ama feladatok között, amelyeket a Népszövetségnek meg kell valósítania. Kijelentette, hogy az olasz

delegáció egyet ért azokkal a megállapításokkal, amelyeket Henderson angol külügyminiszter fejtett ki. Leszögezte, hogy a népszövetségi alapokmány értelmében

a leszerelést össze kell egyeztetni a nemzetek biztonságával

ez azonban nem előfeltétele a leszerelésnek, a mit az alapokmányt aláíró hatalmakra kötelezővé kellene tenni. Majd rátért a titkárság szervezetének a reformjára és ennek során helyesléssel nyilatkozott annak eddigi munkájáról. Azután részletesen taglalta az európai konföderáció ügyét. Nézete szerint a terv természetes és szükségszerű fejlődése Európa életének, de csak lassan valósítható meg. Azt javasolta, hogy a kérdést utalják bizottság elé és gondos előkészítés után hozzák ismét a Népszövetséghez.

„Nem elegendő a háboru pusztá eltiltása“

Scialoja után Curtius német delegátus tartott hatalmas beszédet, amelyben Németország álláspontját szegte le a különböző felmerült problémákban. Első sorban megköszönte a tanácsstagoknak a Stresemann iránti megemlékezést, majd kijelentette, hogy az

egyes problémák megoldása csak csalódást hozott Németországra.

Németország szilárd elhatározása száműzni a háboru gondolatát, azonban a Népszövetségnek kötelessége más eszköz találni egyes problémák megoldására. Az alapelvnek annak kell lennie, hogy *nem elegendő a háboru pusztá eltiltása, hanem gondoskodni kell a konfliktusok okainak kiküszöböléséről.* Előzetes intézkedéseket kell fogantatni, amelyek módot nyújtanak a nézeteltérések elkerülésére. Curtius ezután leszögezte, hogy a mai gazdasági helyzet tarthatatlan és az ma legjobban Németországot sújtja.

A német delegátus ezután a leszerelés kérdésére tért át. Elismerte, hogy már is érezhető a fegyverkezés csökkenése, azonban nem szabad megállni az eddig elért eredményeknél. A jövő év folyamán feltétlenül össze kell ülnie a leszerelési konferenciának, amely azután lehetővé teszi a kérdés végleges megoldását.

Mironescu nagy beszéde a fegyverkezés ellen

A Népszövetség délutáni ülésén elsőnek Mironescu külügyminiszter beszélt. Nagy eredménynek tulajdonította, hogy sikerült rendezni a háborus felszámolást, de nagy eredménynek tekintette a londoni leszerelési értekezletet is. A leszereléssel kapcsolatosan a lelki leszerelésre is kitért, amely elengedhetetlenül szükséges. Sajnálkozva említette, hogy azok az államok, amelyek nem tagjai a Népszövetségnek, nem kötelezhetők a leszerelésre és fegyverkezésükkel állandó veszélyt jelentenek a leszereléssel foglalkozó szomszédos államoknak. Fölvetette azt a gondolatot, hogy miképpen lehetne megakadályozni a titkos fegyverkezést, amelynek tudatában a leszerelést óhajító államok is vonakodnak a lefegyverkezést végrehajtani. Nehézségnek tekinti a béke elérésében egyes államok sovinizmusát. Különös figyelmet követelt a gazdasági bajok orvoslására. Ismertette a bucuresti-i, sinaiai, varsói gazdasági konferenciák eredményeit.

Örömmel csatlakozott a Páneurópa-tervezet, amelynek megvalósításában a béke zálogát látja.

Pártfogolta azt a javaslatot, hogy küldjenek ki

— Egy másik probléma, amely Németországot különösképpen érdekli, — mondotta Curtius — a kisebbségi kérdés. A hatodik bizottság tárgyalásai alkalmából állást kell foglalni a kisebbségi jogvédelem tekintetében és meg kell állapítani a benyújtott petíciókkal szemben követendő eljárást. Feltétlenül fontosnak találja a békebiztonság megteremtését, az egyes nemzetek külön érdekeinek kikapcsolásával. A gazdasági helyzetről beszélve, még egyszer megállapítja, hogy egyik ország sem érzi jobban Európa mai nyomasztó gazdasági helyzetét, mint éppen Németország.

Curtius végül a Páneurópa-kérdéshez szól hozzá. Örömmel üdvözli azt az államférfiút, aki a Népszövetség elé hozta az európai kooperáció kérdését. A maga részéről javasolja, hogy Briand indítványát tanulmányi bizottság elé utalják, amelyben minden állam részt venne, a melynek részvételére szükség van.

GENF, szeptember 16. A varsói konferencián résztvevő államok ma 4 pontból álló memorandumot terjesztettek a Népszövetség főtárgyalás elé. A memorandum általános és részletes gazdasági kérdésekkel foglalkoztak, melyeknek megoldására nézve tanácsot kérnek a Népszövetségtől.

egy bizottságot, amely a kérdést tüzetesen tárgyalja, majd szavait ezzel fejezte be:

— Az igazság uton van és mi sem állíthatja meg. Ez az igazság; a békéért való küzdelem. Amikor békéről beszéltek, azt a békét érttem, amely 1919-ben jött létre, mert másról nem is lehet szó.

Zalesky lengyel külügyminiszter beszélt ezután, aki szintén üdvözölte a konföderációs gondolatot. Végül Branco portugál és Aala kín perzsa megbízottak beszéltek. A közgyűlés mai részének befejezése előtt Titulescu elnök bejelentette, hogy a konföderációs kérdésben 45 állam aláírásával határozati javaslatot terjesztettek elő, amelyben azt kéri, hogy bizottság vegye kezébe az ügy részleteinek megvizsgálását és a jövő évi ülésszakon kidolgozottnak terjessze a közgyűlés elé. Ezt a határozati javaslatot Magyarország is aláírta.

GENF, szeptember 16. A népszövetségi akkreditált hírlapírók ma tartották szokásos bankettjüket, amelyen Titulescu elnök és a fődelegátusok is megjelentek. A bankett felszólalói Curtius, Henderson és Briand voltak, akik részint viccesen, részint komolyan beszéltek. Titulescu arról az ötletéről szólalt föl, hogy létre kell hozni a világsajtó házát, amelynek Genfben lenne székháza.

TAN SZER EK, körzők, táskák stb. „Consum“ könyvesekével **KERPEL**-nél

Letartóztatták a bucuresti-i kommunista mozgalom irányítóit

BUCURESTI, szeptember 16. A sziguranca hetekkel ezelőtt azt az értesítést kapta, hogy a bucuresti-i kommunista-mozgalom irányítója két román mérnök. Az állambiztonsági hivatal megfigyelte mind a két mérnököt és a vizsgálat sikerrel vezetett. Megállapítást nyert, hogy a fővárosi gyárakban szétszórt kommunista röpíratok szerkesztői Cristof Pál és Manole mérnökök, akik több kommunista lapnak is munkatársai. Gyorsított eljárás alapján már vádirat is készült ellenük, mely szerint a két mérnök forradalmat akart előkészíteni az országban és felségsgértést is követett el.

Utasítások az aradi uccák elnevezésére és a házak számozására

Előkészületek a népszámlálásra.

ARAD, szeptember 16. Magyaranyu előkészületek folynak a közeljövőben megejtendő népszámlálásra. Mint megtudtuk, a népszámlálás két részből áll, az uccák elnevezése és házak megszámlálásából, majd decemberben sor kerül az egyénekenkénti és családonkénti népszámlálásra. A mérnöki hivatal már megkezdte a maga munkájának végrehajtását, amely ele azonban súlyos akadályok gördültek, mert most derült ki, hogy Aradon számos ház nem rendelkezik számmal és igen nagy költséget jelent a házak szabályszerű megszámozása.

Ma kiadták a házak számozására és az uccák elnevezésére vonatkozó utasításokat. Az utasítások általános végrehajtási rendelkezéseket tartalmaznak és megállapítják, hogy minden uccának nevet s minden háznak számot kell adni. Ha két azonos nevű uccát találunk, úgy az egyiknek más elnevezést kell adni. A házak számozását — mondja a rendelet — a víz folyásának irányában kell megejteni. A sarokházakat csak akkor kell mind a két oldalukon megszámozni, ha mindkét oldalon kapuval rendelkeznek. Az üres telkeket is számozni kell. A lakosságot fel kell szólítani arra, hogy gondoskodjanak arról, miszint a hákszámok állandóan láthatók legyenek. A munkálatokról azok befejezése után jegyzőkönyvet kell felvenni és azt a központi népszámlálási bizottságnak felterjeszteni.

Letartóztatták Bucur Viktort, a csalással és váltóhamisítással vádolt vármegyei tisztviselőt

ARAD, szeptember 17. Néhány héttel ezelőtt az aradi ügyészség és a vizsgálóbírósg foglalkozott első ízben Bucur Viktor vármegyei tisztviselő ügyével. Bucur ellen az a gyanu merült fel, hogy a megyei utlevélosztáyon visszaéléseket követett el, sőt állítólag a valóságnak meg nem felelő adatokat tartalmazó bizonyítvánnyal szerezt meg állását is. Hosszas vizsgálat után az ügyészség letartóztatási indítvánnyal továbbította Bucur ügyét a vizsgálóbíróhoz. A vizsgálóbíró nem hozott letartóztatási végzést, aminek következtében Bucur továbbra is szabadságban maradt. A vádhatóság megelébbzte a vizsgálóbíró határozatát, azonban másodfokon a törvényszék is azonosította magát a vizsgálóbírói határozattal.

Mandru Miklós ügyész azonban nem nyugodott meg a törvényszék határozatában, hanem a temesvári ítélőtábla mellett működő vádtaácshoz felebbzte meg a határozatot. A vádtaács legutóbbi ülésén foglalkozott Bucur Viktor ügyével és meglepetésszerűen más álláspontra helyezkedett miután elrendete a volt megyei tisztviselő azonnali letartóztatását. A letartóztatásról szóló végzés hétfőn érkezett meg az aradi ügyészséghez, amelynek alapján nyomban intézkedés is történt Bucur Viktor letartóztatására. Tegnap az esti órákban a kurticsi csendőrség tartóztatta le Bucurt a kurticsi vasútállomáson abban a pillanatban, amikor elutazni készült. Ma délelőtt beszállították az ügyészségre, ahol a táblai határozat folytán nyomban alkalmazták a vizsgálati fogságot.

Amikor Petráss Sári Aradra szökött

A tragikus véget ért hirneyes magyar művésznő 1925-ben két operettben lépett fel Aradon — Titokban szökött Aradra, de férje utána jött — „Vérbeli színésznő vagyok, nem tudok lemondani a tapsról!”

Ma temetik Petráss Sárít, a nagy magyar primadonnát, aki Belgiumban egy autókirándulás alkalmával belezuhant a Schelde-folyóba, ahol halálát lelte. Petráss Sári ahhoz a primadonna-garnitúrához tartozott, amelyben ilyen nevek szerepeltek: *Blaha Lujza, Küry Klári, Pálmay Ilka, Fedák Sári* és akik az operett műfajt szinte klasszikus magasságokba emelték. Engem kétszeresen is érint a veszteség, mert nemcsak mint operettprimadonnát gyászolom a felejthetetlen Petráss Sárít, hanem *mint rokonomat* is. Ezuttal Petráss Sári egyetlen aradi vendégszerepléséről mondok el egy-két epizódot az aradi közönségnek.

Petráss Sári édesatyja, Petráss István állomásfőnök volt Vecsésen. A kis Sári színjátszókétségét nagynénjétől, Pálmay Ilkától örökölte és mindössze egy évig járt a Rákosi-sziniiskolába, amikor feltűnt a budapesti színpadokon és egy csapásra a legünnepeltebb primadonnák közé került. Több ízben találkoztam vele Budapesten és ilyenkor Aradra invitáltam, amit meg is ígért, de nem jött. Végre öt évvel ezelőtt, 1925 júniusában *Fekete Mihály* akkori

színgazgatónak sikerült a művésznőt megnyerni aradi vendégszereplésre. A „Leányvásár”-ban és a „Bucsukeringő”-ben lépett fel és mondanom sem kell, hogy tomboló sikere volt. Petráss Sári férjével, Mr. Crockerrel volt együtt Aradon és a Kánya-étteremben vacsoráltak, amikor asztalukhoz léptem és kellemes diskurzus fejlődött ki közöttünk. Mr. Crocker németül beszélt és rendkívül kedves, szimpatikus urnak bizonyult. Elutazása előtt egy félórával sikerült a művésznővel interviút csinálni a Központi-szállóbeli lakásán.

— Ugyan mit mondhatnék magának — kacagott ezüstös hangján, de amint néhány perc múlva kiderült, mégis volt mondanivalója. — Erdélyi vendégszereplésem tulajdonképpen szökés volt — a férjem elől. Mr. Crocker elutazott s én felhasználtam ezt a kedvező alkalmat egy erdélyi kiruccanásra. A férjem azonban tudomást szerzett a dologról és utánam jött. Nagy baj nincs, dacára annak, hogy a férjem nagyon szeretné, ha lemondanék a színpadról. Hiába magyarázom neki, hogy lehetetlent kíván, mert egy vérbeli színésznő sohasem tud lemondani a

A diák az iskolában tanulja

Megtanulta és már kívülről fujja

Legjobb könyvtár a Löblé Aradon,

Senki mástól, csak ő tőle olvasson.

színpadról, a sikerekről, a tapsról. Nemrégiben hat hónapig vadászaton voltam férjemmel Angliában és ki sem mondhatom, mennyire hiányzott nekem a színpad. Szürke, polgári feleségnek éreztem magam és alig vártam már, hogy újból a rivalda fényébe léphessek. Valósággal dobogott a szívem az izgalomtól, amikor hat hónap után először felléptem.

— Nagyon szeretem az erdélyi közönséget, különösen az aradit és a kolozsvárit. Ezért elhatároztam, hogy ősszel újra visszajövök Aradra.

A beszélgetés itt félbeszakadt. *Fekete Mihály* színgazgató megérkezett, hogy a művésznőt Temesvárra kísérje. Mielőtt azonban Petráss Sári, karján kis angol pinesijével, kocsiba szállt volna, kedvesen visszaintett felém.

— Ne felejtse el megírni, hogy először vagyok Aradon, de most már biztosan tudom, hogy nem utoljára.

Szegény, szegény Petráss Sári, nem jól tudta! Mégis utoljára volt akkor Aradon...

Lits Antal.

Fórum

Kaptuk a következő levelet: Most, amikor a város csendrendeletet ad ki, szükségesnek tartom felhívni az illető hatóság figyelmét arra a rádió-élvezet tuhájszólásra, amely az Eötvös-uccában valóságos veszélyeztetési a gyengébb idegzetűeket. Az történik ugyanis, hogy 2—3 rádió az éjjelutáni órákig bömböl nyitott ablakok mellett, alattam pedig egy idegbeteg öregasszony lakik és jómagamnak sincsenek már sodronyból az idegeim. Egészen lehetetlen állapotnak tartom, hogy néhány tapintatlan rádiózó miatt, vagy idegbetegek legyünk, vagy pedig az ismét melegeggé vált időben zárt ablakok mellett aludjunk. Azt hiszem, jogos a kívánságom, ha azt kérem, hogy a város, a rendőrhatalóságok útján hasson oda, hogy ezek az éjszakai rádiózók legyenek csukott ablak mellett és nem pedig mi. Ő nekik elég szórakozás a rádió, ne vegyék el tőlünk a szabad levegő élvezetét és később az éjszakai nyugodalmunkat. Csendet kérünk az Eötvös-uccában.

Fogadja szerkesztő ur soraim közléséért hálás köszönetemet és maradtam tisztelettel:

(Egy előfizető.)

Harmincötmillió autó a világ országútján

Érdekes statisztika a világ autóparkjáról

Az autó rohamos térhódításának érdekes bizonyítékát nyújtják a legújabb statisztika adatai, amelyek szerint a világ országútján 1930 első felében összesen 35.127.398 autó gördült végig. Ez a gigászi autópark egyes országok között a következőképpen oszlik meg:

Egyesült-Államok 26.653.450, Ausztria 34 ezer 583, Anglia 1.452.493, Belgium 139.650, Bulgária 3701, Csehszlovákia 58.400, Franciaország a gyarmatokkal 1.330.520, Görögország 17.850, Lengyelország 34.806, Magyarország 19.052, Németország 642.500, Olaszország 241 ezer 463, Oroszország 24.000, Románia 35.982, Svájc 71.916, Jugoszlávia 11.500 és Törökország 9500 autóval rendelkezik. Vagyis egy autóra az Egyesült-Államokban 10, Franciaországban és Angliában 31—40, Németországban 91—100, Olaszországban és Ausztriában 151—200, Csehszlovákiában 201—250, Magyarországon és Romániában 401—500 és Jugoszláviában 1001—2000 lélekszám jut. A legkevesebb autó van Kinában, ahol átlag minden száz ezer emberre jut egy autó. A földkerekségen viszont átlag minden egyes autóra 55 lélek

Hitler, az egykori mázolósegéd, a német birodalom egyik legnagyobb pártjának vezére

Wagner Richard tanítványa Hitler és Ludendorff — Hadüzenet Berlinnek

— Börtön és népszerűség — A volt őrmester és a vezérkari főnök puccsot terveztek — A német nemzeti-

szociálisták vezérének változatos élete

A német politikai élet legérdekesebb alakja ma kétségtelenül *Hitler*, az egykori mázolósegéd, aki egészen alacsony sorból kezdte fel magát és amíg elérte azt, hogy az ország sorrendben második legerősebb pártjának élére került, végigjárta a nyomor iskoláját. Volt napszámos és diszletfestő és talán még mindig kulisszákat pingálna, ha a világháború nem forgatta volna fel az ő egyszerű, kilátástalan életmódját is. De akármilyen inséges viszonyok között is tengette életét, szinte autodidakta módon fejlesztette magát. Mohón végigolvasott minden könyvet, ami csak kezébe került és amikor pedig a háború vége felé a kórházban feküdt súlyos sebével és idegsokkjával: még többet olvasott. Ekkor szegődött *Richard Wagner* tanítványává.

Eolvasta *Wagner* egész irodalmi hagyatékát és különös módon politikai tanítómesterévé választotta a nagy zeneszerzőt. *Wagner* tudvalevőleg felállított egy német vagy inkább germán fajelméletet: nem szerette a zsidókat, sőt voltak tervei arra nézve, hogyan lehetne a zsidókat kitelepíteni Németországból s Európából. De *Hitler* a szegények nacionalizmusát hirdette, igen éles kirohanásokkal a nagy vagyonok ellen, akkor is, ha a nagy vagyonok nem voltak zsidó kézen: és ez nem tetszett a német nemzetieknek.

Csak egy gazdag protektorra tett szert eleinte *Hitler*. Ez az öreg, már akkor is csaknem 80 éves *Kirdorf* volt. Sokáig a Ruhr-vidék egyik ipari fejedelme. *Kirdorf* anyagi segítségével szélesítette ki organizációját *Hitler* és *Kirdorf* közvetítette a volt őrmester összebarátkozását a volt vezérkari főnökkel, *Nemsokára*

Ludendorff mindentelé azt hirdette, hogy *Hitler* az egyetlen alkalmas ember a német köztársaság megdöntésére.

1921-ben és 1922-ben München lett a német jobboldali reakció támaszpontja. *Ludendorff* és *Hitler* Münchenbe költöztek. *Hitler* egyik hűve, *Roth* lett bajor igazságügyminiszter. Csak *Ruprecht* volt trónörökös nem akart szorosabb kapcsolatokat keresni *Hitler*rel, pedig a bajor-kormány bajor királynak tekintette *Ruprecht*et és döntésétől tette függővé, mikor akarja átvenni a hatalom gyakorlását.

Ruprecht azonban habozott és akkor *Hitler* akart befejezett tényeket teremtani, még pedig

Proklaálni *Ruprecht* királyságát, felesketni a *Reichswehr* bajor csapatait, elfoglalni veük Berlin és a német trónra emelni a bajor királyt. Ez volt *Hitler* terve, 1923. őszén került sor a terv megvalósítására. *Ludendorff* vállalta a katonai vezetést és eleinte simán ment minden. Talán megindul az előnyomulás Berlin ellen, ha *Ludendorff* tábornokot nem hagyják cserben az idegei. Így azonban rövid lövöldözés után letartóztatták *Hitler*et és *Ludendorff*ot.

Münchenben azonban tovább is nagy ember maradt *Hitler*. A törvényszéki tárgyaláson tisztelettel bánt vele a bíróság, nem zavarta vádbeszédeit a berlini kormány és a weimari alkotmány ellen. Az ítélet öt évi fogházra szült, mivel a paragrafusok szerint nem lehetett enyhébb: de könnyű volt előrelátni, hogy az öt évből csak néhány hónap telt majd a fogházban *Hitler*rel.

Az 1924. májusában tartott választásokon még a fogházban volt *Hitler* és ez fokozta pártjának népszerűségét. Ekkor vették fel először a választási harcot a nemzeti szociálisták, váratlanul nagy eredménnyel, mert közel 2 millió szavazatot és 32 mandátumot kaptak. Azután tizenhárom és tizenkettőre esett vissza a mandátumok száma, hogy most vasárnap százhatszáz emelkedjék. Az eredményben kétségkívül része van annak, hogy tavaly óta *Hitler* teljes bizalommal irányítja a pártot. Van a 106 mandátum mellett sok gyöngye a dala a nemzeti szociálista pártnak. Nem csupán az, hogy az új képviselők közül legalább 70—80 szellemileg kiskoru és részben erkölcsileg defekt ember. De az is, hogy

nyílt, éles ellentétek vannak *Hitler* és alvezérei között.

De *Hitler* mindig ügyesen tudta kihasználni vagy kijátszani barátait és szövetségeseit. Így jutott el most, negyvenegy éves korában odáig, hogy hűveivel a birodalmi gyűlés második pártjává növekedtek, hátuk mögött hetedfél millió szavazattal.

A KERESKEDŐ VEREJTÉKES ARCCAL olvassa este a pénztárlapot. De nem a melegtől, hanem a gondoktól verejtékes az arca: miből fog fizetési kötelezettségének eleget tenni? Ha felkeresi kladóhivatalunkat, nagyon értékes tanácsot adunk Önnek: hogyan emelheti forgalmát. Már egy hét múlva megkapja az első kellemea megjelölést; emelkedik a napi

ARAD JÖVŐJE

Érdekes indítványok érkeztek be az Aradi Közlönyhöz

Aradra kell visszahozni az állatexportörököt — Egy szükséges ujtás, amely milliós jövedelmet jelent — A kéményseprés monopolizálása — Ségá fejlődni akar

Nem szabad minden üzletágot városi kezelésbe venni

ARAD, szeptember 16. Általános érdeklődéssel kíséri a város közönsége az *Aradi Közlöny*-ben részletesen ismertett városfejlesztési terveket, amelyeket Lutai Cornel dr. polgármester dolgozott ki és amelyek öt évi munkaprogramját tartalmazzák. Nemcsak a város rendbentartását és rendbehozását célozza a munkaprogram, hanem a további fejlődés irányát is megszabja, új és virágzó vállalatok alapításával pedig a város jövedelmeit igyekszik szaporítani. Lutai Cornel dr. polgármester munkaprogramja ismertetése alkalmával felhívta Aradváros azon polgárait, akik szívükön viselik a város sorsát és részt kívánnak venni az annak fejlődését előmozdító nagy munkában, nyújtsák be tervüket írásban. Amennyiben a benyújtott tervek tényleg a város javát szolgálják, úgy azoknak feltétlenül helyet szorít munkaprogramjában. A polgármester felhívása visszhangot keltett a polgárság körében és ma már több érdekes hozzászólás érkezett az *Aradi Közlöny* szerkesztőségéhez. A hozzászólásokat, illetve javaslatokat itt adjuk:

Félmillió befektetéssel évi három és fél millió lej

Egy volt városi tanácsos beküldött javaslatára szerint feltétlenül szükséges volna, hogy a város a tüzelaktanya melletti vásártérig vezetett vasúti síneket a vágóhidig tovább vezesse. *Mintegy félmillió lejes befektetésről lenne szó — mondja a javaslat, — ez azonban évi három és fél millió lejes jövedelmet jelentene a városnak.* Most indul meg az őszi és téli szezonban az állatexport és az exportörök nem tudják felhasználni az aradi vágóhidat céljaikhoz, mert nem rakhatják fel árujukat közvetlenül a vágóhidról a vagonokba. Százekretől esett már el azért a város és az exportörök kénytelenek a *sofronyai vágóhidat igénybe venni*, ahol gondoskodnak megfelelő gyors és kényelmes elszállításról. Jó volna már most megtenni a szükséges intézkedéseket, hogy az export megindulásával a város szerezzék meg a vágatásokból és elraktározásokból eredő jövedelmet, ne pedig az aradi nagyvállalat, amely a sofronyai vágóhidat létesítette.

Ugyanez a hozzászólás egy másik érdekes indítványt is tartalmaz. Megállapítja, hogy a kéményseprés Aradon jelenleg hat vállalkozó kezében van, aki milliós jövedelmet szerez. *A közönség érdeke volna, hogy ez az üzletág városi kezelésbe menjen át — írja a volt városi tanácsos, — mert a városnak módjában állana leszállítani a jelenlegi magas díjakat és amelyet még mindig jelentős jövedelemhez tudna jutni.* A városi kéményseprési vállalat létesítése nem igényel nagy tőkét, a munkásokat átvénné az új vállalat és így nem szaporítaná az átvétel a munkanélküliek számát, így tehát mindenki jól járna a javaslat elfogadása esetén — kivéve a vállalkozókat, akik eddig gond nélkül milliós jövedelmet élveztek.

Virágzóvá kell tenni a külvárosokat

Egy másik levelet Kováts Elek nyugalmazott erdészeti főszámtanácsos intéz az *Aradi Közlöny* útján Aradváros polgármesteréhez. Ebben a külvárosok rendezése és virágzóvátétel mellett foglal állást. A javaslatban Ségá érdekeit képviseli, rámutatva arra, hogy a viszonyok kedvezőbbé való tétele esetén, megnövekedik a lakosság adózási képessége. *Piacot és autbuszközlekedést kér az indítvány Ségá részére*, amennyiben pedig nem létesíthetnek külön ségai piacot, úgy megfelelő autbuszközlekedést kérnek a most épülő vásártérhez, a Ciorădas-uccán keresztül. Fontos volna az uccákat szebb járdákkal elátni, valamint a vízvezeték és villanyt bevezetni Ségába, amivel megfelelő fejlődést biztosíthat a város. Bizonyos, hogy a ségai városrész rendezése után hamarosan létesülnek az új üzletek és vállalatok és megindul a virágzó fejlődés, amely, egy, eddig

teljesen elhanyagolt területet, külön üzletvárosává varázsol át.

Ime az eddigi hozzászólások, amelyeket továbbítottunk Lutai Cornel dr. polgármesterhez. A javaslatok felett a polgármester fog dönteni, a magunk részéről azonban egy reflexiót kell filzniünk a felvetett eszmékhez. Sorban ér-

Borzalmas vasuti katasztrófától menekült meg Boris bolgár cár Erdélyben

A fejedelmi vendég az Orient-Expresszel Aradon utazott keresztül — Balázsfalva közelében a mozdonyvezetők lélekjelenlétének köszönhető a katasztrófa elhárítása — A szemben jövő tehervonat mozdonyát két méter távolságra sikerült megállítani az expressz előtt

BUCURESTI, szeptember 16. Tegnap fejedelmi vendége érkezett Romániának és csak a puszta véletlen mulott, hogy az előkelő vendég nem lett vasuti katasztrófa áldozata. A fejedelmi vendég Boris bolgár cár volt, aki az orient-expresszel tegnap Aradon keresztül lépte át a román határt. A vonat menetrendszerűen érkezett be a határállomásra és ugyancsak pontosan futott be a balázsfalvai állomásra is. A pár pillanatnyi várakozás után Balázsfalváról szabályos mentsebességgel futott ki az orient-expressz, amikor a mozdonyvezetője észrevette, hogy Kisküküllő irányából tehervonat tart a balázsfalvai állomás felé.

Ugylátszik, mind a két mozdonyvezető észrevette a közelgő veszedelmet, mert

egy időben fékeztek és így sikerült elhárítani a súlyos katasztrófát.

Hogy mennyire az utolsó pillanatban fékeztek a mozdonyvezetők, bizonyítja, hogy a két mozdony között mindössze két méter távolság maradt. A katasztrófa elhárításáról nyomban jelentést tettek Boris cárnak, aki hidegvérrel fogadta a híradást. Az orient-expressz néhány perc késéssel folytatta útját és rendes időben érkezett Bucuresibe. A CFR. nyomban megindította a vizsgálatot annak a megállapítására, hogy kit terhel az ügyben a felelősség. Az orient-expressz Bucuresibe való érkezése után a fejedelmi vendég nem időzött a fővárosban, hanem autóba szállt és a giurgiui kikötőbe hajtatott, ahonnan hajón Várnába folytatta útját.

Megrendítő rablógyilkosság történt Kolozsváron

A város leggazdagabb korcsmárosát meggyilkolták és testét feldarabolták — A gyilkosok közel három milliót raboltak el — Nagy izgalom Erdély fővárosában

KOLOZSVAR, szeptember 16. Erdély fővárosát megrendítő rablógyilkosság tartja izgalomban. A város egyik leggazdagabb korcsmáros, Preden Miklós volt, akinek vagyonát 50—60 millió lejre becsülték. Preden nagy gazdagságának dacára fenntartotta külvárosi italmérését, ahol maga szolgált ki. Ma reggel, amikor csapláros legénye munkára jelentkezett, a korcsma ajtaját zárva találta, rendőrt hívott és annak segítségével felnyitotta az ajtót. Borzalmas látvány fogadta a belépőket.

A város tervei a volt Mittelmann-gyárral

Lebontás vagy poliklinika

ARAD, szeptember 16. A város vezetősége már hosszabb idő óta tervbe vette, hogy a volt Mittelmann-gyárat poliklinikává alakítja át. Eziránt nemrégén kérdést intézett a mérnöki és a városi főorvosi hivatalhoz. Véleményt kérve a tervezett építkezésekről. Mindkét hivatal ellenezte az átépítést. A főorvosi hivatal egészségügyi szempontból emelt kifogást és az épület lebontását javasolta, miután anti-higiénikus és nem felel meg a poliklinika céljaira. Ugyanezt javasolta a mérnöki hivatal, a mely azt kifogásolta, hogy az épület elrontja az uccafrontot.

A permanens-bizottság ma foglalkozott az ügyvel. Nagy vita indult meg a főorvosi és mérnöki vélemény felett, majd elhatározták, hogy albizottságot küldenek ki az épület fölvizsgálására és csak annak véleményezése után döntenek, lebontják-e a volt Mittelmann-gyárat, vagy pedig végrehajtják a tervezett átépítést. A bizottság elnöke Velcsov Géza dr. alpolgármester, tagjai pedig: Cucu Yazul dr.

A korcsma padozatán Preden feldarabolt holtteste feküdt.

Az éjszaka folyamán tompa tárggyal fejbevágták a dugszagú korcsmáros és azután a kegyetlen gyilkosok fejszével mindkét karját és lábait levágták. A vasládában őrzött nagyobb összegű pénzt, melyet a rendőrségi vizsgálat a feljegyzések alapján két-három millió lejre becsül, elrabolták. A gyilkosok kevés nyomot hagytak hátra és így csak nehezen indul meg a vizsgálat.

városi főorvos, Muresan János főmérnök, valamint Szántay Lajos és Dömötör Bertalan műépítészek.

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL. Repriz. ORGONAVIRÁGZÁS. Romantikus szerelmi történet a világháború francia frontjáról. Főszereplők: Colleen Moore és Garry Cooper. Az angol és német repülőrajok légi párbaját megdöbbentő erővel adja vissza ez a bravurozus hangosfilmprodukción. Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor. Kezdekör az ajtók bezáratnak.

SELECT: 5 és 7 órakor.

MODERN: (Marosparti nyári mozgó) 9 órakor. Premier. SENKI GYERMEKEI. Dráma a Habsburg-ház történetéből. Főszerepekben: Xenia Desni, Olga Tschechova és Wilhelm Diegeman.

ELIT: 5, 7 és 9 órakor. Új műsor. TITOKZATOS KASTÉLY. Nagyszabású kalanddráma, főszerepben a közkedvelt Harry Piel.

GRADISTE: 7 és 9 órakor. Új műsor. ÖRÖK SZERELEM. Dráma, a főszerepekben Camilla Hora és John Barrymoore,

HIREK

Strindberg naplója

az André-expedíció reménytelen bolyongásairól

STOCKHOLM, szeptember 16. A Dagens Nyheter című lap ma kivonatot közöl Strindberg megtalált naplójából, amelyből egyebek között kitűnik, hogy az André-expedíció július 14-én, a ballon felszállását követő harmadik napon szállt le egy jégtáblára. Strindberg szabadkézzel rajzolt tervrajzán pontosan feltüntette azt a földrajzi helyet meghatározó adatokat, úgyhogy déli irányban követni lehet az expedíció lassu bolyongását. A dél felé való menetelés a feljegyzések szerint majdnem három hónapig tartott. Az expedíció július 22-ig a lehorgonyzás helyén maradt. Július 27-én kénytelenek voltak egy nagyobb podgyászcsomót hátrahagyni. Ettől kezdve a rakomány súlya már csak 140 kiló volt. Augusztus 11-én átlépték a 82, szeptember 7-én pedig a 81 szélességi fokot. Szeptember 11-től kezdve az elégséget már nagyon kis adagokban kellett fogyasztani, szeptember 16-án pedig a sarkkutatók már meg sem kísérelték a vándorlás folytatását.

A rákövetkező napon megpillantották a Vitön-gleccsert. A jégtömb, amelyre az expedíció hóból kunyhót épített magának, október 2-án összetört. Október 5-én a kutatók már a sziget foglyai voltak. Október 6-án hóvihár tört ki. Ezután a feljegyzés után még csak egy szó olvasható: „Rezignáció...” Október 7-ike után Strindbergnek már nem volt annyi ereje, hogy folytassa a naplót. Mindazonáltal a naplót igen erős, vízhatlan fókbőrbe csomagolta és egy bádogládába helyezte el többi saját tulajdonát képező értéktárgyak és finomabb mérőeszközökkel együtt. A bádogdobozra valami kemény fémmel még rákarcolt valamit, amit azonban már nem lehet kibetűzni. Valószínű, hogy ezt a műveletet már agóniában végezte. Most azt akarják megállapítani, hogy ki halt meg előbb, André vagy Strindberg.

— **Nyilatkozat.** Egyik aradi lap dr. Goldberger Emánuel ismert ügyével kapcsolatosan ma burkolt gyanúsítást közöl, mintha egyes újságok a nevezett orvostól hallgatási díjat kértek volna. Tudjuk, hogy ezt a hírt már a közlemény megjelenése előtt tendenciózusan terjesztették Aradon, Pletykákkal nem szívesen foglalkozunk, de ezáltal szükségesnek tartjuk annak kijelentését, hogy az *Aradi Közlöny* dr. Goldberger Emánueltól soha egyetlen fillért nem kért és nem kapott. Aki ennek ellenkezőjét állítja, az *hazudik*.

— **Károly király kitüntette a francia oceanrepülőket.** Bucurestiből jelentik: A király levelet intézett Doumergue francia köztársasági elnökhöz, akivel közölte, hogy Costes és Bellonte oceanrepülő francia pilótákat kitüntette. A francia köztársasági elnök megleghangú táviratban köszönte meg a kitüntetést.

— **Icanitescu szabadságon.** Bucurestiből jelentik: Icanitescu miniszter ma szabadságra ment. A miniszter szabadságát Genfben és Párisban tölti.

— **Mardaescu helyébe Cihosky tábornok kerül.** Bucurestiből jelentik: Mardaescu lemondása folytán, helyét Cihosky tábornok veszi át.

— **Nincs szükség a kormány átalakítására.** Bucurestiből jelentik: Kormánykörökből veit értesülésünk szerint, Maniu Gyula miniszterelnök nem megy szabadságra. A miniszterelnök a jelenlegi politikai helyzettel meg van elégedve s az egyetértés közte és Mihailache között teljes. A kormánypárt véleménye szerint a politikai helyzet annyira nyugodt, hogy a kormány átalakítására sincs szükség.

— **Elhunyt magyar műépítész.** Budapestről jelentik: Ma meghalt 70 éves korában Korb Flóris, az európai híri magyar műépítész, aki többek között a pozsonyi egyetemet és a kolozsvári könyvtárpépületet építette fel.

— **Az olasz földrengés után.** Avelinóból jelentik: Ötvennégy nappal az olasz földrengés után a környék prefektusai 108 földrengést álló házat adtak át a lakosságnak.

Hatszobás lakosztályt foglalnak le a walesi herceg ruhái Mibe kerül a világ divatkirályának a ruházkodása?

Londonból jelentik: Abból az alkalomból, hogy a walesi herceget kinevezték a légi haderők tábornagyává, az egyik londoni újság részletes tudósítást közöl a trónörökös — garderojáról. A walesi herceg, mint ismeretes, rangja és a tradíció miatt köteles tökéletesen öltözködni. Ő maga nem nagyon híve a tulhajtott férfidivatnak, környezete kényszeríti rá, hogy diktálja a férfidivatot.

Mint a légügyi erő legfőbb parancsnoka, új egyenruhát írt elő számára a hadvezetőség. Ezt az egyenruhát most csináltatták meg az egyik legolkelebb londoni katonai cégnél. 4000 fontba kerültek az új tábornoki uniformisok, tehát három millió lejt költött a walesi herceg e kinevezésre. A légi hadsereg tábornagi uniformisa szürkés-kék és diszgyenruhája gazdagon van borítva arannyal. Csak ez a diszgyenruha egymaga 1500 fontba került. A walesi hercegnek természetesen rengeteg más, katonai és polgári ruhája van. Három szobát foglalnak el a civilöltözékei és ugyancsak három szobát az egyenruhái.

Több, mint százfajta egyenruha van ebben a hatalmas garderoóban, és ha hozzávesszük, hogy mindegyik típusból többféle

van és, hogy mindegyik ruhához másfajta kardot, csizmát, vagy cipőt és egyéb felszerelést kell viselni, akkor könnyen kiszámíthatjuk, hogy milyen hatalmas helyet foglal el a walesi herceg uniformiskészlete.

Külön szekrényben vannak elhelyezve a trónörökös külföldi egyenruhái. Mindegyik szövetséges hadseregben ezredparajdonos a walesi herceg, vagy pedig valamilyen tisztséget visel. Ezeket az egyenruhákat külön tisztvisező kezeli. Ő a felelős azért, hogy a trónörökös mindig előírászerűen, a megfelelő uniformisban, vagy polgári ruhában jelenjen meg.

A herceg civilruháinak a száma ugyan csak többszázra rug, noha minden évben általános selejtezést rendeznek a ruhatarban és ilyenkor több ruhát adnak át a szegények számára. A herceg nem egy szabónál dolgoztat, hanem sorra felkeresi London előkelő szabói rendelkezéseivel. Régebben külföldön is csináltatott egy-egy ruhát, a háború után azonban kizárólag az angol ipart támogatja. A walesi herceg ruhatarában a legnagyobb értéket az a ruha képviseli, amelyet az indiai maharadzsa ajándékozott a hercegnek. Ez tel van tüzdelve drágakövekkel és értékét ezer fontra becsülik.

ORTNER

cipőszalonja és orthoped
cipészete Aradon
v. Salac-uca 5. sz. alatt

— **Első női ügyvéd Aradon.** Ma délelőtt az aradi törvényszéken, pontosan 12 órakor, Erdély első női ügyvédje: Moldovan Stella ünnepélyesen letette az ügyvédi esküt, amelyet Hargot György törvényszéki főelnök vett ki tőle. Popovicu ügyész és Daescu törvényszéki főreferár asszisztálásával. Az első ügyvédnőnek esküje után az elnök melegen gratulált, ugyszintén a nagyszámban megjelent ügyvéd-kollégák is. Moldovan Stella ügyvédi gyakorlatát valószínűleg egyik aradi magyar ügyvéd irodájában fogja megkezdeni.

— **Halálozás.** Özv. Moskovits Mór-né, szül. Friedmann Jenny, 77 éves korában, hosszas szenvedés után, Nagyváradon meghalt. Az elhunyt uriaszonyban Szabó Miklósné, az aradi Szabó Albert üvegárúnykereskedés egyik tulajdonosának felesége nagymamját gyászolja. Temetése f. hó 17-én, szerdán délelőtt 10 órakor lesz Oradeán.

— **A budapesti kommunisták tüntetni akartak a fogházak ellen.** Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy az ördögcsárdában 40 kommunistát letartóztattak. A letartóztatottak bevallották, hogy a budapesti fogházak ellen nagyobb tüntetésre készülnek. A rendőrség tegnap délután megszállta az összes fogházak környékét, nehogy esetleges rendzavarások történjenek. Megfigyelték, hogy nagyobb csoportok tartózkodtak a fogházak körül, ezek azonban a készség láttára hamarosan elszállingóztak.

— **Hír a belgrádi olasz követ meggyilkolásáról.** Budapestről jelentik: Belgrádból érkező utasok tegnap azt a hírt hozták, hogy a jugoszláv fővárosban meggyilkolták az olasz követet és felrobbantották a követségi palotát. Az illetékes körök alaptalanak minősítik a hírt.

— **Lezuhant és szörnyethalt a Nobile-expedíció felkutatója.** Stockholmól jelentik: Nielsen repülő-örnagy, aki a Nobile-expedíció felkutatásával tüntette ki magát, szerelőjével együtt lezuhant. Mindketten szörnyethaltak.

MÉRLEKGÉPES KONYVELŐ,

román, magyar, német levező, gépiró, önálló munkaszo.
aki kaucióval rendelkezik, állást keres!!
Cím az Aradi Közlöny kiadójában 3848

— **Ismét gyilkolt a cseke.** Moszkvából jelentik: A GPU. emberei rájöttek arra, hogy számos kereskedelmi és ipari vállalat kötelekben ellenforradalmi áramlathoz tartozók vannak. A GPU. a leplezett ellenforradalmárokat elfogatta és közülük hármat halálra ítelt.

Öngyilkos bécsi színésznő

Gázzal megmérgezte magát — Holtan találták fürdőszobájában.

BÉCS, szeptember 16. Köpke Margit 35 éves bécsi színésznőt, a Deutsches Volkstheater tagját, reggel holtan találták jelenleg Berlinben tartózkodó kolléganőjének: a magyar származású Márkus Erzsébetnek a lakásán, akinek távollétében az egész lakást egyedül lakta.

Minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy Köpke Margit öngyilkosságot követett el. A fürdőszoba gázcsapját nyitva hagyta és a kiömlő gázt belelegette.

Feljegyzéseiből és bucsusoraiból, amelyeknek tartalma igen zavaros, nem derül ki, hogy mi késztette a színésznőt végzetes tette, barátnője lakásában.

Feltűnést keltő letartóztatások Budapesten

A Termelői Országos Szövetkezetének igazgatósága és vezetői a rendőrség kezén.

BUDAPEST, szeptember 15. A budapesti államrendőrség ma feltűnést keltő letartóztatásokat eszközölt. Letartóztatták a Termelői Országos Szövetkezetének igazgatóságát és vezetőit. A szövetkezet 4 évvel ezelőtt csődbe ment. Az utóbbi időben a feljelentések egész áradata érkezett be a szövetkezet vezetői ellen, akiket azzal vádoltak, hogy az alkalmazottak kaucióit elköltötték. A letartóztatott igazgatók beismerték bűnösségüket s ezért átkísérték őket az ügyészség fogházába. Csalás és okirathamítás címen indul meg ellenük a bünyádi eljárás.

— **Temesvári és várad autók katasztrófája — egy halott.** Kolozsvárról jelentik: Tegnap reggel Bánfiyhunyad mellett a Temesvár 102. és a Nagyvárad 1004. számú autók összeütköztek. A várad kocsin több, vásárra igyekvő kereskedő volt, akik közül egy meg is halt.

— **A newyorki banditák elrabolták a legfelsőbb törvényszék bíráját.** Newyorkból jelentik: Newyorki banditák a napokban autón elrabolták Josef Kratelt, a legfelsőbb törvényszék bíráját. Ma levél érkezett az elrabolt bíró feleségéhez, akitől a banditák 20,000 dollárt követelnek, ellenkező esetben megölik a férjét. Az asszony átadta a levelet a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást.

— **Budapesten az idén kevesebb élelmiszert fogyasztottak, mint a múlt évben.** Budapestről jelentik: A város ma hivatalos jelentést adott ki, mely szerint Budapest az év első nyolc hónapjában 100 métermázsával kevesebb élelmiszert fogyasztott, mint az emult évben.

Altalános sztrájk Lengyelországban

Durván bánnak a bresztlitovszki börtönben a letartóztatott ellenzéki képviselőkkel.

VARSÓ, szeptember 16. Az ellenzéki lapok panaszkodnak amiatt, hogy a letartóztatott ellenzéki képviselőkkel a bresztlitovszki börtönben a legdurvábban bánnak az örök. Felsőbb parancsra megtiltották, hogy a letartóztatottak látogatókat fogadjanak, vagy bárkivel érintkezzenek.

Ez a tiltalom vonatkozik a letartóztatottak legközelebbi családtagjaira is, azonkívül a védőre is. A szociáldemokraták lapja, a Robotnik azt írja, hogy még a cári Oroszországban sem bántak olyan rosszul a lengyelekkel, mint a hogy most bánnak a lengyel képviselőkkel. Az egyik kormánylap azt írja, hogy az ellenzéki pártok általános sztrájkot készítenek elő Lengyelországban, hogy ezzel tiltakozzanak a kormány kiméretlen politikája ellen. A szocialista lapok megcáfolják ezt a hírt s azt állítják, hogy a kormány be akarja ugratni őket a sztrájkba, csak hogy azután még kegyetlenebbül járhasson el az ellenzékkel.

— **Albrecht főherceg nem tér át az ókatolikus hitre.** Budapestről jelentik: A MTI. félhivatalosan cáfolja azt a hírt, amely szerint Albrecht királyi hercegnek szándékában volna áttérni az ókatolikus hitre.

— **Megőrült egy munkás.** A resicai UDR-üzemnél munka közben egy munkáson hirtelen az elmebaj tünetei jelentkeztek. Giurgiuti István, hidgyári, 27 esztendő munkás, dognicskai lakos, amidőn mestere hozzáment érdeklődni a munkája iránt, összefüggés nélkül, szavakat adott válaszul. Hirtelen otthagya munkahelyét és elkezdett az üzemben összevissza szaladgálni. Közben nemcsak fenyegető szavakat használt, hanem különböző nehezebb szerszámokat kapva kezébe, azokkal hadonászni kezdett. Hasztalan igyekeztek szép szóval lecsendesíteni, sőt a helyzet mindfenyegetőbbé vált, mert a felkapott szerszámokat nagy erővel, jobbra-balra hajigálni kezdte. Egy alkalmas pillanatban, amidőn egy hatalmas kalapács eldobásával volt elfoglalva, az egyik munkástársra ezt kihasználva, hátulról lefogta, mire a munkások gyorsan odaszaladtak és lekötözték. Felvitték a rendőrségre, ahol csillapít injekciókat adtak neki, de mert ez sem használt és az örület még nagyobb erővel tört ki rajta, kényszerzubbonyt húztak rá és elszállították a lúgosi elmeegógyintézetbe.

— **Új szellem a Fehér Kereszt café-restaurant vezetésében.** Palkovics András, a közismert aradi vendéglős irányításában új szellem vonult be a Fehér Kereszt életébe. A jóhírnevű Café restaurant valóban fellendült a szakszerű vezetés alatt. Palkovics régi vendéglőjében is oly nevezetes különlegességek a café restaurant népszerű villásreggelijein, ebédein és vacsoráin szintén kaphatók. Éjjel pedig ragyogó bárhangulat uralkodik a közönség otthonos érzését mindenképpen szolgáló téli-kertben.

— **Dr. Biksz külföldi utjáról hazatért és rendelését ismét megkezdte**

— **Meghívó.** Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja folyó évi szeptember 21-én tartja meg az Iparos Otthon nagytermében folytatólagos közgyűlését, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az igazgatóság. Arad, 1930. szeptember hó 16-án.

— **A pesti premierok a „Szinházi Élet”-ben.** Budapestben megkezdődött a színházi szezon. Ezen a héten nem kevesebb, mint négy premier zajlott le. A Király Színház új darabjáról magasztos, Farkas Imre ír beszámolót, a Magyar Színház referálójá Bus Fekete László, a Belvárosi Színház premierjével kapcsolatban a két szerző, Faragó Sándor és László Aladár mutatkoznak be a Színházi Élet olvasóinak. Egyes szám ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 400 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

Elekes Piri öngyilkos lett

A feltűnő szépségű fiatal aradi leány bucsulevelében kettős öngyilkosságot jelentett be — „Temessenek Józsi mellé” — Vőlegénye, Heidrich József eltűnt — A Marosparton eszméletlenül találták meg Elekes Pirt, aki ma éjjel meghalt

ARAD, szeptember 16. Ma délután hat óra tájban a Maros parton, a gázgyár közelében egy arrahaladó munkásember eszméletlenül fekvő fiatal leányra talált. Alig vert a szíve, szinte nem volt benne élet. A munkásember nyomban értesítette a mentőket, amíg a mentőkocsi kikerkezett, a munkásember átkutatta a leány retiküljét, amelyben egy kis levele volt. Bucsulevél. Tehát öngyilkosság történt. A bucsusorok szövege, az édesanyjához címezve, a következőképpen hangzott:

„*Drága, jó édesanyám! Ne haragudj, hogy szomorúságot okozok Neked. Józsival egy sirba temessetek. Piri.*”

Csakhamar megállapítást nyert a vezetőneve is. **Elekes Piri**, mindössze 19 esztendő. Szép, barna leány.

A mentőkre valóban nagy szükség volt. Amint beszállították a kórházba a fiatal öngyilkost, az orvosoknak nem volt nehéz dolguk megállapítani, hogy a munkás felfedezése csaknem a tizenkettedik órában történt. A mérgett ivott leány menthetetlennek látszott. Előbb szíverősítő injekciókat adtak neki, majd gyomormosást alkalmaztak, de a tudomány beavatkozása már késő volt. *A szép Elekes Piroška az esti órákban itthagya a világot, amelyből menekülni akart.*

Az öngyilkosságoknak többé-kevésbé vannak szabályai. Meghatározásai: szerelmi, betegség, avagy nyomor... Jelen esetben könnyű kitalálni: szerelmi. „Józsival egy sirba temessetek”... Ez a kis mondat mindent elárult. Azaz valami nem stimmel. Elekes Piroskának ezt a kívánságát egyelőre lehetetlen teljesíteni, mert

SPORT KÖZLÖNY

Jól szerepeltek az aradi versenyzők a lúgosi Vulturii tenniszversenyén

Az AKE megnyerte a pontversenyt.

LUGOS, szeptember 16. A lúgosi Vulturii négy napos meghívási versenyén résztvevő aradi játékosok nagyszerűen állották meg helyüket és dicséretreméltó eredményeket értek el. Elsősorban Giurgiutné kell megemlítenünk, aki már a legutóbbi aradi versenyen is meglepetést keltett és most bebizonyította, hogy lényeges forma javuláson ment keresztül és aradi győzelme is teljesen reális volt. Most Arató Klárit, Fülöppné és Aszlán Babát hagyta mögötte a vert mezőnyben. Vegyespárosban Aszlán Baba—Székely-duo szerzett dicsőséget az aradi tennisz-sportnak első helyével. Szépen szerepelt még a kiránduló társaság negyedik tagja is, a fiatal Világ, aki két szép helyezést ért el.

Részletes eredmények: Férfi egyes, I. oszt.: 1. Hamburger (Vulturii), 2. Székely (AKE), 3. Wätz (Temesvár) és Sachs K. (LTVE). Női egyes: 1. Giurgiutné (Hellas), 2. Arató (KAC), 3. Fülöppné (Temesvár) és Aszlán Baba (AKE). Férfi páros: 1. Székely—Hamburger (AKE—V.), 2. Wätz—Somló (Temesvár—AKE), 3. Martin—Kádár (LTVE), Geml—Aranyossy (V.—AKE). Vegyes páros: 1. Székely—Aszlán (AKE), 2. Wätz—Somogyi Klári (Temesvár—V.), 3. Hamburger—Mészárosné, Bukovinszky—Arató Klári (V.—KAC), Férfi egyes II. oszt.: 1. Ilca (V.), 2. Sachs K. (V.), 3. Világ (AKE) és Kádár (V.) Férfi egyes ifjúsági: 1. Hamburger (V.), 2. Világ (AKE), 3. Fischer Kornél (V.) és Nedelschi (Iasi.) Pontversenyben: 1. AKE 16, 2. Vulturii 15 és fél, 3. LTVE 11 és fél, 4. Hellas 6, 5. Politechnica 5 és fél, 6. KAC 3 és fél, 7. Kadima 2 pontot nyert.

O Zerindi SC—Patna (Erdőhegy) 3:1. Zerindról jelentik: Gyenge játék, melyet a jobb csapat megérdemelten nyer. Bíró: Badalik.

O A Kiszentőli SC Kurticson is legyőzte a

Józsi él, jobban mondva közönségesen hűtlen lett szerelmeséhez, akivel minden bizonnyal közösen szánta magát a halálra, de mégsem követte oda. Legalább is ez derül ki az öngyilkosság nyomán elindult riportertapasztalataiból.

Elekes Piri a Logelő-sor 80. szám alatt lakott édesanyjánál, aki már tegnap óta kereste leányát, mert Piri már tegnap ment el hazulról, azzal, hogy vőlegényével: Heidrich József 29 éves aranyművessel, akinek a Kasza-ucca 20. sz. alatt van lakása, kihirdesse magát az anyakönyvi hivatalban. És azóta nem jelentkezett. Mi történhetett utközben? A fiú talán az utolsó percekben meggondolhatta magát, nem akart megesküdni és ezért akart a leány meghalni? Nem igen lehet, mert akkor miért kérte Piri, hogy a fiúval együtt temessék el? Így a legvalószínűbbnek az látszik, hogy közösen határozták el magukat, eddig ismeretlen ok következtében a halálra, azonban a fiú, ki amikor látta menyasszonya vívódását, nem volt elég lélekereje a tett elkövetéséhez és meghátrált, visszamenekült az életbe.

A tragikus véget érő kis Piri a Földes és Hehs gyógyszeriar laboratóriumában dolgozott. Tegnap elkérezkedett főnökétől, hogy a városházára akar menni vőlegényével az esküvője miatt. A városházára azonban nem érkeztek meg, csak Piri érkezett meg a halálba.

Heidrich József ékszerész eddig nem adott magáról életjelet. Természetesen az ő előadása fog elsősorban fényt vetni a tragédiára, amelynek áldozatát már ki sem lehetett hallgatni, mert az ismeretlen összetételű mérget — nem hiába volt gyógyszeriar laboratóriumában — jól választotta meg.

Frontierát. Kurticsról jelentik: Kiszentőli SC—Frontiera 3:1 (2:1). Revánsmérkőzés, mely Kurticson került lejátszásra. Az első találkozásnál — szintén a KSC győzött 4:3-ra. Lanyha mezőnyjátékkal kezdődik a mérkőzés, majd később, a bíró erélytelensége miatt, sorozatos durvaságok követik egymást. A második félidőben a kiszentőliek vehemens támadásba kezdenek és Stareila, Cuzman, majd Chebelin révén gólt érnek el. A Frontiera vigaszgólját tizenegyesből Demut lötte. Bíró: Borsán.

Százmillió dollár hagyaték, amit az örökösök elrejtett

NEW-YORK, szeptember 16. Hetty Green idősebb new-yorki hölgy, állandóan attól rettegett, hogy milliói miatt valaki meggyilkolja. Senkiben sem bízott és soha nem volt egy pernyi nyugta. Borzalmasan siralmas állapotban élt, szinte koplalt és bár több hatalmas palotája volt, mégis egy magányos, szegény asszonynál vett szállást és legtöbbnyire annak nyomorúságos putrijában lakott. Schol sem evett, mindig attól félt, hogy megmérgezik. A környéken persze azt a hírt keletkezett magáról, hogy egy koldusasszony. Fecszer aztán eltűnt. Keresték, kutatták, de hiába. Végre megtudták, hogy meghalt. Palotáin és letétbe helyezett értékpapirjain kívül azonban semmit sem találtak utána, ami persze ugyan csak gyanus volt az örökösök előtt, akik erre a magánnyomozók egész falkáját békelték fel, akik aztán a kincsek felkutatásával bíztak meg. Végre is a detektívek egyike ráakadt arra a nyomortanyára, ahol Hetty Green lakott. Pár dollárért megvették a viskót és lebontották. A padozat alá ásva aztán megtalálták a vagyont: sok ezer darab aranypénzt, drága ékszereket; egy ütött-kopott szalmazsákban kötvényekre, részvényekre és más értékekre, valamint nagy összegű papírpénzre bukkantak. A felkutatót összegyűjtött körülbelül százmillió dollár. A megtalált feljegyzésekből kitudnik, hogy Hetty Green apjától örökölt vagyonát tőzsdei spekulációkkal négyszerezte emelte. A hatalmas vagyont harminchért rokona örökölte.

Aradra hozták a kerülősi jegyző gyilkosát

Részletesen beszámoltunk arról a borzalmas gyilkosságról, amely szeptember 9-ikén történt az aradmegyei Kerülő községben, ahol ismeretlen tettes orvul megtámadta és agyonlőtte Macaria Tódor ottani községi jegyzőt. Chera Traian őrmesternek hosszúságos és körültekintő nyomozás után sikerült letartóztatni Valea Vasile gazdálkodót, aki a kerülősi liberális párt egyik kortese és egyben községi bíró volt. A gyilkost aki a csendőrségen beismerő vallomást tett, ma délelőtt be szállították az ügyészségre, ahol hosszúságos kihallgatás után letartóztatási indítványal intézték el az ügyét, majd a déli órákban Herb vizsgálóbíró fogatosította is a letartóztatást.

Fertőzés és vérmérgezés

Bán Sándorné tragikus halálával kapcsolatban sok szó esik erről a kérdéstről. Épen ezért érdekesnek tartom orvosi szempontból megvilágítani a problémát, anélkül azonban, hogy az adott esetre pro vagy contra állást foglaljak.

A fertőzés vagy infekció úgy támad, hogy az ember szervezetébe kívülről alsóbb rendű élő szervezetek, legtöbbször baktériumok jutnak, amelyek ott betegséget okoznak. Ahhoz azonban, hogy ezek a baktériumok sikeresen tudjanak betegséget előidézni, számos körülmény találkozására van szükség. Csak elegendő számu és életképes baktériumok tudnak hatást kifejteni. Tapasztalásból tudjuk, hogy bizonyos minimális számnál kevesebb baktérium, legyen az a legéletképesebb is, nem okozhat infekciót. További feltétel, hogy ezek a baktériumok bejussanak a szervezetbe. Az a hely, ahol ez történik, a fertőzés kapuja. Ez lehet egész kicsiny sérülés is, amely szabad szemmel nem is látható és előfordulhat a bőrön, a nyálkahártyákon, tápcsatornában, a légző utakon, a nemi részekben, a vérben, sőt még a méhen belül is. Ha ezen a kapun keresztül bejutottak a baktériumok a szervezetbe, ott felszaporodnak és mérget termelnek, amellyel elárasztják a szervezetet. Hogy ez megtörténhessen, a szervezetnek hajlamosnak kell lennie a fertőzésre. Tudjuk, hogy a gyermekek és öregek erősen hajlamosak erre. Bizonyos betegségek, így különösen a tuberkulózis és vérhajás, jelentősen növelhetik a fertőzésre való hajlamot. A cukorbetegség hajlamosága gennyvesedésekre közzismert. Amely szervezet nem hajlamos a fertőzésre, amely nagy ellentállóképességgel rendelkezik, azt a baktériumok nem tudják megtámadni. Az ilyen szervezetek azonnal ellenmérgeket termelnek, amelyek hatástalanítják a baktériumok által termelt mérgeket.

Fertőzés tehát csak ott következhet be, ahol a feltételek a baktériumok számára kedvezőek. A fertőzés látható jeleként a bejutási kapuban, majd annak környezetében lobbosodás jön létre, amely súlyosabb esetben gennyvesedéssel járhat. Így keletkezhetnek pl. a furunculások, vagy a gennyfolyások. Ha ebből a helyi, zárt gennyes folyamatból a baktériumok, vagy azok mérgei a vér, vagy a nyirokáramon keresztül az egész szervezetbe bejutnak, előáll a vérmérgezés neve alatt ismert kórfolyamat.

Vérmérgezés esetében a baktériumokat legtöbbször kimutathatjuk a vérben. A véráramból bejuthatnak a legkülönbözőbb szervekbe és ott gennyes áttételeket okozhatnak. De előfordulhat az is, hogy a szervezet el van árasztva baktériumokkal anélkül, hogy a helyi folyamaton kívül másutt gennyedés lépne fel.

Az elmondottakból következik, hogy bármely helyi gennyes folyamatból általános vérmérgezés fejlődhet ki. Ezért veszedelmesek a furunculások, ezért komoly megbetegedés a gennyes, u. n. tüszős mandulagyulladás és ezért kell vigyáznunk a legkisebb sebre is, mert mindegyik kiinduló pontja lehet a vérmérgezésnek. Sokszor a gennyes helyi folyamat annyira jelentéktelen, hogy a vérmérgezés ezen kiinduló pontját nem is tudjuk felkutatni.

Miután a vérmérgezés az esetek nagy százalékában feltétlenül halálos, az a nagy félelem, amely a szó hallatára elfog bennünket, teljesen indokolt.

Dr. Ujhelyi József

Bécs—Berlin — három óra

Érdekes repülés dollármilliomosok társaságában

Pezsögés és tánc 2400 méter magasságban — Diszkrét interjú a segédpilótával — Repülőriport az Aradi Közlöny tudósítójától

A bécsi Ring egyik legforgalmasabb pontján, közvetlenül a hatalmas Bristol-szálló mellett szembetűnő fényreklámok figyelmeztetik a járókelőket a következő hangzatos címre: „Österreichische Luftverkehr A. G. Wien“ (Osztrák Légiforgalmi R. T. Bécs). A kirakatban elhelyezett miniatűr repülőgépek a nézők szemei előtt teszik meg az alattuk elhelyezett térképeken a Bécs—Grác, Bécs—Berlin stb. közötti „óriási“ légvonalakat.

A forgalmas irodában, mint az Aradi Közlöny tudósítója mutatkozom be és érdeklődsemre a legérdekesebb felvilágosításokat kapom a légiforgalom legújabb előrehaladásáról, sőt szívélyes meghívást is, a másnap délelőtti Bécs—Berlin repülőtra.

Életem első „gépen vakó repüléséről“ lévén szó, izgatottan és álmatlanul eltöltött éjszaka után, reggel pontban fél 8-kor a társaság sofőrje kopogtat lakásomon. Pár perc múlva a nemzetközi, többnyire amerikai dollármilliomosok társaságában száguldunk a Bécsből néhány kilométernyire fekvő „Asper“ repülőállomásra. A hatalmas hangárok, valamint a rádióállomás antennái már messziről látszanak. Az állomás perronján már utrakészen áll az impozáns, három motoros, egyfedelű „Dornier“ gépmadár. Rövid és udvarias vám-, illetve utlevélvizsgálat után, kilépünk a virágokkal parkirozott nagy, térszerű perronra.

Az utasok, különösen az örökvidám amerikaiak mosolyogva szállnak be, mintha csak egy Arad—Temesvár vasuti utról lenne szó. A repülőgép belseje 2 fülkéből áll, összesen 22 személyre berendezve. A kényelmes bőrfotellek szíjjakkal vannak felszerelve, melyekre csak föl- és leszállásnál van szükség, mivel ezek nélkül csak a megállapodott magasságban lehet sétálni, sőt akár táncolni is.

Félelemre idő nincs, mert a három motor zugni kezd, a jelzőlámpák kigyulladnak, figyelmeztetve az indulásra, illetve leszállásra. A gép lassan elindul és rövid futás után emelkedni kezd. A magassármérő méterről-méterre mutatja az elért magasságot és néhány körrepülés után már 2400 méter magasságban repülünk Berlin felé, 200 kilométeres óránkénti gyorsasággal. Meginterjúvolom a segédpilótát, kitől megtudom, hogy gépünk a francia „Dornier“-gyárnak három motoros gyártmánya, mindegyik motor 90 HP. és óránként 260 kilométer maximális sebesség kifejtésére képes 240 liter benzint fogyasztása mellett. A 2400 méteres magasságra azért van szükség, mert ha a gép véletlenül város felett kap defektet, akkor a leszállásra alkalmas terület elérése előtt ilyen magasságból 45—50 kilométer tehető meg sikló repüléssel.

A segédpilóta, hogy rémületet ne keltsen, csendesen megsugja, hogy nemrég megtörtént, hogy az egyik motor utközben teljesen leszállt és a gép két motorral folytatta utját. Kissé megborzadok, de a következő pillanatban az egyik jovialis amerikai hozzám lép, barátságosan a vállamat veregeti. Mivel repülőgépen vagyunk, máris Lindberghre, az amerikaiak büszke nemzeti hőseire terelődik a szó. Néhány fantasztikus bravurját hallom elmesélni, hogy például a nevezetes párisi tartózkodása alkalmával Lindbergh egy rossz gépen szállt fel és miután a magasban annak sürgős kijavítása vált szükségessé, a nézők látesőveken borzadva látták, amint a gépből kiszáll és azt megjavítva, a tömeg lelkes éljenzése közben, leszállt.

Egy frakkos pincér lép hozzánk és a tálcán lévő kítő italokkal és szedvicsekkel kínál. Érthető, hogy az ivásban a „száraztorku“ venkik a legszorgalmasabbak. A rádió tánczenével szórakoztat és egy bécsi fiatalember kezdeményezésére, néhány pohár pezsgő lehajtása után, kissé „emelkedett“ hangulatban megkezdődik a tánc. A 19 utas közül 8 nő van, ami elismerésemért bizonyítéka a nők hátorságának. Tényként szögezhető le, hogy a repülőgép, utasai

közt a hangulat fesztelenebb, mint a vonaton, a 19 utas mintha csak egy családot képezne.

A mulatozást a jelzőlámpák kigyulladásával szakította félbe. Rövid három órai ut után máris Berlin fölött repültünk. Leszajzunk magunkat, a gép még egy pár kört irt le, majd egy kis zuhanás és két ugrásszerű emelkedés jelzi, hogy földet értünk.

Kissé bizonytalan a szilárd talaj, de erőteljesen veszek magamon és olyan büszke érzéssel hagyom el a repülőteret, mintha én volnék Lindbergh.

Lipkovits László.

Megvásárolják az aradi felsőkereskedelmi iskola épületét

ARAD, szeptember 16. Az aradi felső kereskedelmi iskola felügyelő-bizottsága már régebben tárgyalásokat folytat az aradi Kereskedelmi Testülettel az iskola épületének megvétele ügyében, amelyet azért tartanak szükségesnek, hogy a jövőben is biztosítsák az épületet rendeltetési céljának. A vásárlás egy nagy akadályt azonban az volt, hogy a városnak betáblázott elsőjogi joga van a kereskedelmi iskola épületére. Az iskola felügyelő-bizottsága ezért azzal a kérelemmel fordult a város vezetéséhez, mondjon le elsőjogi jogáról. Ma tárgyalta az ügyet a város permanens-bizottsága, amely kimondta, hogy beleegyeznek, miszerint az iskola épületét megvegyék a Kereskedelmi Testülettől, de fentartotta elsőjogi jogát, nehogy egy későbbi időpontban más célra eladhassák az épületet.

AZ

UJSÁG

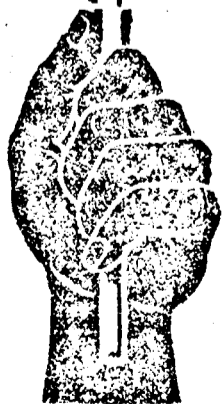
Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

Perzsa bundák NEULÄNDER SZÜCSNÉL

Meglepő olcsón.

Olcsó szőrmék nagy választékban. az udvarban.

Fischer Eliz-palota

Kézpénz sorsolás.**Főnyeremény 1 millió lej.****A Gluji Önkéntes Mentő Egyesület nagy sorsjátéka.**Folyó számla:
ALBINA Bank, Cluj.**Főnyeremény:****Összesen:**Huzás 1980. de-
cember 21-én
Clujban a legteljesebb
nyilvánosság mellett.Egy sorsjegy ára
100. — Lei.Aradi főbizományos: **Eckstein Tivadar, Str. Ioan Weitzer (Vas-u.) 12. szám.**2182 különféle
kézpénz nyeremény.**1 millió lej****Le: összegben**Vásárolható: Erdély-Bánát
területén dohányüzemekben,
berbély és más nyitott üzlet-
helyiségekben.Vidéki rendeléseket 117 Lei
előzetes befizetése ellenében
a Gluji Központi Sorsjegy-
iroda (Str. Memorandului 18.
szám) eszközi.**Hirdessen**

a 45 éve fennálló

Aradi**Közlönyben**

= Helyi valutáarak. Valuták: Buda-
pest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich
32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Mi-
lánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. De vi-
zák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27,
Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-
York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

= Céghirek. A Pátia aradi fatermelő vál-
lalat új igazgatója, Rappaport, e héten foglal-
ja el hivatalát. A vállalat régi igazgatóját, aki
hosszu éveken keresztül vezette a vállalat
ügyét, betegsége miatt nyugdíjazták. — Schil-
linger Andor aradi műszaki nagykereskedő-
cég fiókot létesített, ahol egészségügyi cik-
keket tartanak raktáron.

szervezetért köszi
SALGO MENRIK
felel

NYILTTÉK.

E rovat alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY**Békés kibontakozás a Központi****Takarékpénztárnál**A betétesek vasárnap új
értekezletre gyűlnek össze— Az igazgatóság garantálja a 80 százalékos kielégítést — A kis-
betéteket teljesen kifizetik

Az Aradi Központi Takarékpénztár beté-
tesei a jövő vasárnapon újabb értekezletre
gyűlnek össze, melyen megbeszélnek és előre-
láthatólag elfogadják az intézet igazgatósága
amag ajánlatát, hogy sima felszámolás ese-
tén a tökekövetelések 80 százalék erejéig
kielégítést nyernek. Az igazgatóság tagjai ezt
minden vagyonukkal garantálják. Ez ügyben
ma az alábbi kommunikét vettük:

Az Aradi Központi Takarékpénztár beté-
tes hitelezőinek az elmúlt vasárnap megtar-
tott értekezletén választott bizottság az in-
tézet igazgatóságával folytatott tárgyalásai-
nak eredményeképpen értesíti a betétes hitele-
zőket, hogy sikerült olyan megállapodást léte-
síteni, amely szerint az igazgatóság tagjai a
békés kibontakozás és sima felszámolás érde-
kében, azon esetre, ha a betétesek a felajánlott
magánegyezséget valamennyien elfogadják, a

betétesek tökekövetelésének 80 százalékos ki-
elégítését saját személyükben és minden va-
gyonukkal garantálják. Az igazgatóság ezen
ajánlata folyó hó 21-én, vasárnap délelőtt 10
órákor az intézet közgyűlési termében fog a
kiküldött bizottság által, a betéteseknek előter-
jesztetni, akik ezután kéretnek fel arra, hogy
az összejövetelen megjelenni, betétkönyvec-
skéiket magukkal hozni és az egyezséget per-
fektuálni sziveskedjenek. A bizottság lépése-
ket fog tenni az iránt — és erre minden kilá-
tás meg is van — hogy a kisebb összegű be-
tétések követeléseiket teljes egészükben meg-
kapják. A betétes bizottság ezen sokat jelentő
akciójának eredményeképpen alapos remény
nyílt arra nézve, hogy az Aradi Központi Ta-
karékpénztár nyugalommal és simán végez-
hesse el felszámolását és az érdekeltek között
megnyugvás teremtesse.

**Harmincmillió pengő kölcsön a buda-
pesti tisztviselőházak építésére**

BUDAPEST, szeptember 16. Bethlen
István gróf magyar miniszterelnök ma kor-
mánya több tagjával behatóan tanácskozott.
Előbb Valkó Lajos, utána Kléberberg Kunó
gróf, később Bud János, Wekerle Sándor és
Mayer János keresték fel. Utóbb belevonták a
megbeszélésekbe báró Prónay György föld-
művelésügyi államtitkár is. A tanácskozásokon
Wekerle Sándor bejelentette Bethlen Ist-
ván grófnak, hogy a budapesti bankok 30
millió pengős kölcsönt nyújtanak tisztviselő
családi házak építésére. Az összeg egyharm-
di a főváros területén, kétharmada vidéken
kerül felhasználásra. A tisztviselők lakbér-
üket kötik le a kölcsön fedezésére. Az építke-
zésekkel 30 iparág jut munkához. Remélhető,
hogy 10—12 napon belül az összes munkák ki-
adhatók lesznek.

**A város rendezi a hetipiacok
kocsiforgalmát**A kocsirakományokat a vásártér felé irá-
nyítják

ARAD, szeptember 16. Ma délben ülést
tartott a város permanens bizottsága Luta
Cornel dr. polgármester elnökele alatt. Az
ülésen szóba került a piaci árusítás, illetve a
hetipiac-napokon a parasztszekereknek a vá-
ros területén való közlekedésének kérdése.

Lutai dr. kifejtette, hogy piaci napokon a pa-
rasztszekerek tömege árasztja el a Belvárost,
ami valóságban megbénítja a forgalmat. A he-
lyes megoldás az lenne, ha a kocsikkal érkező
árúkat, amelyeket nagy tételekben adnak el,
a tűzéraktanya melletti vásártér felé irányít-
ják, ahol megfelelő helyiségek állanak az árú-
sok rendelkezésére. A kicsinybeni árusítás
természetesen továbbra is a piactereken tör-
ténne, úgy, hogy az intézkedésnek a fogyasztó-
közönség semmi kárát nem látná. A bizottság
helyesléssel fogadta a polgármester ter-
vét és megbizta Pocioianu Jánost, a köz-
igazgatási osztály főnökét, hogy erre vonat-
kozólag megfelelő javaslatot dolgozzon ki,
amelyet a bizottság legközelebbi ülésén tár-
gyal le.

= Az ország tengertermése. Bucuresti-
ből jelentik: Beérkezett jelentések szerint az
ország tengertermése 4 millió tonna.

= A város nem veszi át a megrendelt kő-
szállítványt. A város nem régen nagyobb
mennyiségű kőanyagot rendelt az uccaburko-
latok számára, az aradi Mairovitz-cégtől. A
cég leszállította a megrendelt követ, azon-
ban a város vezetősége nem találja megfele-
lőnek a leszállított árut. Az ügy a permanens
bizottsági ülésen került tárgyalásra és a bi-
zottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy
a követ nem kell átvenni.

Dr. Moskovits Miklós és neje
szül. fancieska Schwarz Celia, úgy
a maguk, mint gyermekeik: Dr.
Szirmai Lajosné, szül. Moskovits
Klári és férje Dr. Szirmai Lajos,
Szabó Miklósné szül. Moskovits
Agnes és férje Szabó Miklós, Ba-
lint, Zsófi, Miklós és Gábor, vala-
mint az összes rokonok nevében
fájdalommal telt szívvel jelentik,
hogy a legjobb anyja, anyós, nagy-
mama, dédanya, testvér és rokon

özv. Moskovits Mórné
szül. Friedmann Jenny,

életének 77-ik évében hosszas szen-
vedés után elhalálozott. Temetése
folyó hó 17-én, szerdán délelőtt
10 órákor Oradean, a Strada I. C.
Bratianu (Szaniszló-ucca) 17. sz.
gyászaházból lesz megtartva.

Oradea, 1930 szeptember 16.

Özv. Weisz Mórné szül. Fried-
mann Antonia, testvére. Mosko-
vits Adolf, özv. Dr. Friedmann
Adolfné, özv. Molnár Róbertné,
sógora, sógornői. Szirmai Zsófi és
Ili dédunokái.

Minden külön értesítés helyett.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen férjem, illetve apánk,
nagyapánk elhunyt alkalmából nyilvání-
tott részvétért, koszorúért és virágokért
ezúton mond hálás köszönetet

özv. Czernóczy Istvánné
és családja.

FIGYELEM!

Legújabb öszi és téli női és leányka-felöltők, továbbá bundák minden kivételben a legolcsóbb napi árban kaphatók:

Juliu PLESZ Gyula

cégnél Arad, a színház hátsó bejáratával szemben. Kérem a címre figyelni! — A CONSUM R.-I. tagjai készpénz árban lesznek kiszolgálva.

FIGYELEM!

APRÓ HIRDETESEK.

AZ APRÓHIRDETESEK DUJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóval hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézközlésre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatali telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETESEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LEVELEZÉS.

„ELSŐ lépés“-nek levele van. Kérem átvenni. 3852

„ELSŐ lépés“ levele van az Aradi Közlöny kiadójában. Kérem sürgősen átvenni. 3854

ALKALMAZÁS.

NÉMET minden leány felvétetik. Orczy-u. 18. I. emelet, 10. 3856

AZONNALRA keresek hordókészítősegédet. Franz Wagner, hordókészítő, Csáková. 3801

GYAKORNOKI állást keres középkorú, mindenben tettélen megbízható ember, banknál, szállodában, kereskedésnél, hajóársaságnál. Vidékre is elmegy. Fizetés meggyezés szerint. Beszél németül, ugyancsak angolul is. Leveleket „Józan gondolkodó“ jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3871

LAKÁS.

KÉTSZOBÁS, előszobás lakás központban azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

OTSZOBÁS moderna lakás kiadó v. Szabadság-tér 3. sz. 3846

NAGY terem, ötablakos, parkettázott és kétablakos szoba kiadó volt Szabadság-tér 21. sz. 3847

KIADO október elsején egy szobás, előszobás és mellékhelyiségekkel első emeleti uccai lakás volt Szekeres-ucca 16. 3855

EGYSZOBÁS I. emeleti lakás kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

FÖTÉREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg üzleti célokra (irodnak, divatszalonak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

NÉGYSZOBÁS, parkettás, fürdőszobás lakás központban kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

IZRAELITA templomban új karzaton ülés bérbeadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3843

ZONGORAK, Schöberl-ágy, Interziás antik szekrények, antik ágyak, vitrinek, fotelek, festmények, kredencék, ezüst girandok, tükrök, asztalok, ebédülőszék, Biedermayer-divány és garnitúra, éjjeli villanylámpák, petróleumlámpák, trümo, kredencék, írógép, könyvszekrények, íróasztalok, ékszerszek, márványplatin, tükrös mosdó, díszlámpák, szobaberendezések, stb. kaphatók: SALGONÉ bizományi üzletében, Str. Horia (Széchenyi-ucca) I. Neuman-palota. 1000

KERESEK sürgősen, esetleg készpénzért is különböző dísztárgyakat, márkás porcellánokat, vitrineket, komódokat, szőnyeget, ezüsttárgyakat, stb. SALGONÉ bizományi üzlete. Str. Horia (Széchenyi-ucca) I. Neuman-palota. 1000

KOMPLETT SZODAVIZGYÁR teljesen új állapotban, mely áll: 1 készülékből, 500 üvegből, 1 szűrőből, 22 ládából, olcsón eladó. Közlebbit: Coloman Bayernél, Lugoj, Str. Regele Ferdinand 7. 3785

AUTOBUSZ „Chevrolet“ 6 cilinderes, 20 üléses, eladó, vagy bérbeadó. Cím: Hanou, Dumbrăvița, posta Bărzava. 3831

COMPLETT világos háló, garantált tiszta, feltűnő olcsón eladó v. Illés-u. 111. 3854

SPECIAL pasteurizált CSEMEGE-VAJ az Aradi Tejcsernok különlegessége.

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPANT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

MACULATURA PAPIR 5 kilogramm csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Olcsó tűzifa

míg a készlet tart.

Ölfa Lei 840. — től

Állando raktár I-a hasáb és dorongtanál.

Aufricht-fatelep Arad, Calea Victoriei 1-2

ÜZLETEK.

NAGY üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KORCSMANAK alkalmas nagy üzlethelyiség, lakással, forgalmas helyen kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

Használt, jó karban levő, géphajtásra berendezett 3845

kukoricadaráló kerestetik.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyit

Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.

TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!

A vidéki társaságok találkozó helye!

Rádió műsor

— Romániai idő. —

SZERDA, szeptember 17.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar: Könyvnyű és román zene. 20. Gramofon. 20.45. Rádiógyetem. 21. Belga-est. — Budapest. 10.15. Az Országos Postá-zenekar hangversenye. 13.05. Eugen Stepat orosz balalajkenekarának hangversenye. 5.10. Vitéz Kósa Vince novellái. 6.00 Szalonzenekari hangverseny. 7.15. Olasz nyelvoktatás (Gallerani Bonaventura). 7.50. Metzger Márton előadása: „Napkeleti melódiák“. Eredeti japán gramofonlemezekkel illusztrálva. 8.25. Walkovszky Károly, az Újságírók Szanatórium Egyesülete igazgatójának felolvasása: „Magyar újságíróintézmények“ 9.00 Hangverseny. Közreműködők Székely Mihály, a m. kir. Operaház művésze és Engel Iván zongoraművész. Zongorán kísér Polgár Tibor. 10.15. Nagy Erdre humoros felolvasása: „Mégzenforgalmi problémák“. Majd: Ifj. Debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye a Baross-kávéházban. — Belgrad. 18.30. Délutáni zene. 20.30. A gyermekköltészetéből. 21. Kamarazene. 22. Nemzeti dalok. 22.45. Rádiógyetem. 23.30. Balalajkazele. Prága. 12.15. Gramofon. 13.20. Pozsony. 20.35. Színészekről. 20.50. Belga nemzeti est. 22.30. Csellójáték. — Wien. 12. Régi és új operettek részletei gramofonon. 13. Cerdá-zenekar. 16.30. Geiger-zenekar. 22.00. Békeffi László: „A légyott“ című jelenete. — EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉGEK: Zágráb. 21.35. Wagner: Trisz-

tán és Izolda című operája gramofonon. — Zürich. 20.30. Részletek Kreutzer Granadai éjjelszállás c. operájából.

CSÜTÖRTÖK, szeptember 18.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Dinicu-zenekar: Könyvnyű és román zene. 20. Gramofon. 20.40. Rádiógyetem. 21. Rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 21.45. Gutzianu operaénekesnő dalstje. 22.15. Rádiózenekar: Budapest. 10.15. Hangverseny. 13.05. Schrammelzene. 5.00 Rádió Szabad Egyetem. 6.45. Zenekari hangverseny. 7.50. Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson). 8.25. Komáromi János felolvasása. 8.50. Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 9.50. Berkó István előadása: „Diszszemle a Vérmezőn harminc évvel ezelőtt“. Közreműködők: a m. kir. 1. honvéd gyalogezred zenekara. 11. A Magyar Küllégi Társaság előadássorozatában Honti Ferenc francnyelvű előadása: „Considerations sur les rapports franco-hongrois.“ Majd: A rádió házikvartettjének hangversenye Weygand Tibor (ének) közreműködésével. — Belgrad. 18.30. Gramofon. 19. Szlovén dalok. 21. Ljubljana. 23.15. Seta Európán keresztül. — Milano. 21.40. Puccini: „A köpeny“ és „Gianni Schicci“ című operái. — Prága. 12.15. Gramofon. 13.20. Déli zene. 17.40. Könyvszemle. 18. Katonazene. — Wien. 12. Himmer-zenekar. 14.10. Hires zeneszerzők, mint mások műveinek karmesterei I. gramofonon. 16.20. Silving-zenekar. 21.05. Tausche hangversenyénekes Wolf Hugó dalait énekl. 21.40. Legszébb otthon címen zenés egybeállítás. 22.40. Römisch-zenekar. — EGYÉB EURÓPAI NEVEZETES-

SÉGEK: Hamburg 21. Weber: A bűvös vadász című háromfelvonásos operája. — Kattovitz. 20.30. Puccini: Pillangókisasszony című operája.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetéseket naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrássy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytözsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számban feltétlenül meg fog jelenni.

Kedvezményes vizum és utazás Künstler Vizumirodában

ARAD, Bulev. Reg. Maria 24